

אוצר

בין אדם לחבירו

צילומי מקורות

איסורי קללה

מכון תורת האדם לאדם
צפת

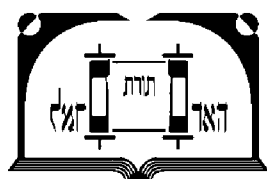
מכון תורת האדם לאדם

בס"ד

אוסף צילומים בהלכות בין אדם לחבירו

ניתן לערוך חיפוש בתוך הקובץ CTRL F

ניתן לפתוח חלון סימניות לראות רשימת הספרים CTRL B

מכון למקור הלכות שנין אדם לחבירו והפנמן

מכון תורת האדם לאדם, צפת

יעקב עירובין)

ל"ג במחירי שם דלא גרם לילה ע"ש

ל"ג בגמ' מנחות קי. אמאי דוקא העוסקים נחורה זלילות הכי הם כעוסקים בעבודה

ל"ג בגמ' חמיד לב: כל דנקט מאי אחי לרבווי

ל"ג בגמ' שם אמאי דוקא נח"ת דלילה

ל"ג בשמו"ר מחלוקת ר' יוחנן ור"ל

ל"ג שינוי הלשון במדרשים אי אמרינן אין רכה של תורה או אין גרוכה של תורה ע"ש

בענין לעולם אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך

ברכות ז. פסם אחת נכנסתי וכו' מגילה טו. לעולם אל תהי וכו' רות רבה פ"ו אות טו ילקוט שמואל ב פרק כד ילקוט רניאל פרק ו פסוק יז פסוק יז פסוקונו בראשית לב פסוק א שו"ת הרשב"א ח"א סי' תח שו"ת הרשב"א ח"ה סי' נ עיון יעקב ב"ק צג. ד"ה אל תהי מהרש"א ברכות נה: ד"ה שכל החלומות כסא רחמים על מפי פוסרים (נרפס על הדף) סי"ח ה"ה ח' אגרות מהר"ל ב"ק צג. ד"ה אל תהא מרגליות הים סנהדרין ג. אות ט באר הגולה למהר"ל באר ד (עמוד ט) מדבר קדמות (חיד"א) מערכת ב אות יא ראשית חכמה אור עולם סי"ד שד"ח ח"א 323 ב מכתב מאליהו ח"א מאמר הפרט והכלל

* * *

ל"ג זילפותא בגמ' ברכות האם הילפותא הוא מעלם הכקשה מר' ישמעאל או מהא דנענה ר'

ישמעאל לנקשה או מהא דנענה בראש

ל"ג בגמ' ברכות אמאי ברכה ר' ישמעאל נחשבה כברכה דדיוט (וכן הקשה במהרש"א שם)

ל"ג בגמ' ברכות לענין מה הולך הלימוד מהא דר' ישמעאל הא בגמ' מגילכ יליף לה מקראי

(וכן הקשה במראה כהן שם)

ל"ג מאי נפ"מ צהא דאל תהי ברכה דדיוט קלה בעיניך

ל"ג אס הוא דדיוט ברכתו מה תוסיף (וכן גשאל הרשב"א נחשבה ח"ה סי' ג)

ל"ג בגמ' מגילכ לעולם אל תהי וכו' מאי אחי לרבווי (וכן הקשו רי"ף בע"י ובגין יכוידע שם)

ואמאי בגמ' ברכות לא נקט לעולם אל תהי וכו'

ל"ג בגמ' מגילכ מנן דבברכה גרמה להללחא דלמא אף ללא בברכה היו זוכים להללחא מכוח

זכותם (וכן הקשה רי"ף בע"י ועוד)

ל"ג בגמ' מגילכ אמאי ארוכה ודריוש נחשבו דדיוטות הכי שניכס היו מלכיס (וכן הקשה העין

יוסף בע"י ברכות ז.)

ל"ג במהרש"א מגילכ אמאי שאל רק גבי דניאל ולא גבי דוד ע"ש

בענין לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך

מגילה טו. אל תהי קללת וכו' מגילה כח. והא גרמא וכו' גיטין לה. א"ל הפוכה לכורסיה וכו' ב"ק צג. לעולם אל תהי וכו' ב"ב כגג. אמרה ליטבע ארביה וכו' בר"ר פנ"ב אות יב ילקוט וירא רמז צא ילקוט תולדות רמז קיד ר' בחיי בראשית כ. טז הדר זקנים עה"ת פ' התוס' בראשית כ. טז

אב"ע בראשית כ. טז חינוך מצוה רלא שו"ת הרשב"א ח"א סי' תח שו"ת הרשב"א ח"ה סי' נ כף החיים יו"ד קטז ס"ק קד שפתי חכמים מגילה טו. ד"ה אל תהי ברכת וכו' מהרש"א ברכות נה: ד"ה שכל החלומות ראשית חכמה שער הענוה פ"ו ראשית חכמה אור עולם סי"ד ארח מישרים סי' י סע"ף ט מכתב מאליהו ח"א מאמר הפרט והכלל שמירת הגוף והנפש סי' רכה. ד בעל הטורים בראשית כ. טז תורה תמימה בראשית כ. טז

★ ★ ★

ל"ב ע"ס הדרשה מאבימלך דנפשטות אבימלך בל לפי"ס אח שרע ולא לקללה

ל"ב רש"י עה"ח בראשית כז דכביא כמה עעמים לכה דכהו עיני יחק ולא הביא טעמא דקללה אבימלך וביותר ל"ע בר' בחיי עס דכוס"ף עוד עעמים על מש"כ רש"י וג"כ לא הביא טעמא דקללה אבימלך

ל"ב מהא דאיחא במשלי כו. ז דקללה חנס לא חבוא

ל"ב הא דנשאל הרשב"ח דאי הכדיוט הוא כמשמעו קללחו מכ זאח עושב

ל"ב בגמ' מגילה טו. אמאי הקללה מחקיימת רק בזרע המקולל ולא במקולל גופא דומיא דזרכה דיוט

ל"ב בגמ' מגילה כה. דנקט ר' יחזקא לעולם אל חכי וכו' דמאי אחי לרבווי ועיין עס צדק טו. דלא נקט ר' אלעזר לעולם אל חכי וכו'

ל"ב בגמ' מגילה כה. אמאי בגמ' שואלת מממרא דר' יחזקא צ"ק ולא מממרא דר"ח צמגילה טו.

ל"ב בגמ' מגילה כה. מנ"ל דהא וכה גרס דלמא חדא מינייכו בלחוד גרס (וכן הקשה בטורי אבן ע"ס)

ל"ב היאך אפשר ללמוד מילחקה דאל חכי קללה וכו' דלמא כהו עיני יחזקא מחמת עעמים אחרים וכדכתבו רש"י ור' בחיי עה"ת (עיין טורי אבן ע"ס ועיין יעקב ע"ס)

בענין לעולם יהא אדם מן הנרדפין ולא מן הרודפין

ב"ק צג. לעולם יהא אדם וכו' ויקרא רבה פרשה כז אות ה קהלת רבה פרשה ג א (טו) תנחומא אמור סי' ט ילקום ויקרא א. יד ילקום אמור רמו תרמג ילקום קהלת רמו תתקפח מושב זקנים עה"ת ויקרא א. יד היזקוני ויקרא א. יד ר' בחיי ויקרא א. ב ר' בחיי ויקרא כב. כז שו"ת הריב"ש סי' תמח שו"ת ישועות מלכו ליקוטי תורה דף עו. נתיבות עולם נתיב הענוה פ"א נצח ישראל פ"ו ראשית חכמה אור עולם פ"ד ראשית חכמה שער הענוה פ"ו הרחב דבר שמות לב. כז פרדס יוסף בראשית ד. ד

★ ★ ★

ל"ב בגמ' צ"ק צג. לעולם דנקט מאי אחי לרבווי

ל"ב אמאי לא קאמר לעולם יהא אדם נרדף (וכן הקשה במהרש"ח ע"ס)

ל"ב איך ילוייר שכהא יביא ענמו לדבר לכיוות נרדף (וכן הקשה בכ"ן יכוידע ע"ס) ועוד יש בני אדם שחס נח לבריות ואינם נרדפים משום אדם ואינן לך מידה טובה גדולה מזו (וכן הקשה צעיון יעקב ע"ס)

(ע"ס)

תורה
הצובו א' חרם ג' אוקה
א' אצטו תורה וזיקה כ"א
ס' א' אצטו אוקה

ב"ה יום ב' תצא רנ"ת לפ"ק פה סאכטשאב. שלום לכבוד הרב המאה"ג מו"ה ישעי' נ"י האבדק"ק מעחוב

בדבר תקנת חרגמ"ה שלא להשיג גבול בשכירות בתים מן הנכרים ומעלתו כתב בשם ספר זכור לאברהם דשוב תקנו שלא לקנות הבית דירה שישראל דר שם וכתב שם בשם תשו' מהרשד"ם ורדב"ז שתקנה זו השני' לא נתפשטה בכל המקומות:

תשובה. הנה ספר זכור לאברהם אין אתי רק כן נמצא בס' מסגרת השלחן (סי' קמ"א) העתיק תקנות אלו בשם ספר כנה"ג. אך לא נזכר שם שתקנה זו השני' הי' ג"כ בחרם. אך מסתמא ראה מעלתו זה בס' זכור לאברהם:

והנה מ"ש בשם ס' זכור לאברהם דתקנה זו השני' לא נתפשטה בכל המקומות. גדולה מזה כתב היש"ש קידושין (ר"פ האומר) דגוף תקנות רגמ"ה שלא להשיג גבול בשכירות בתים לא נתפשטה בכל המקומות עיי"ש. אך תקנה זו ראשונה דחדר"ג פשוט שנתפשטה במדינתנו והועתקה ברמ"א סי' רל"ז. אך תקנה זו השני' לא ידעתי אם נתפשטה במדינתנו:

והנה לפמ"ש מעלתו שתקנה זו השני' ג"כ בחרם באנו לדין ספק חרם. והנה בנוב"י (מהר"ת חלק יור"ד סי' קמ"ו) העלה דספק חרם לקולא. וראיתו מדברי תשו' להרמב"ן (סי' רס"ג) שכתב דיני המנודה אינן דין תורה שא"כ לא היו יכולים חכמים לא להקל ולא להחמיר כו' ולפיכך כל תיקו שנאמרו כמה שבאה השאלה עליו בפרק ואלו מגלחין בו' וסלקי בתיקו וכולהו לקולא כמ"ש הר"ם ז"ל בהלכותיו ואילו הי' דיניו דין תורה היו ספיקא דאורייתא לחומרא אלא דברי קבלה הן אורו ארור יושבי' וגו' עיי"ש בתשו' ההיא. הרי מפורש שמה שהוא מדברי קבלה אמרינן ספקו לקולא. וכיון שגם החרם מדברי קבלה אזלינן בספיקו לקולא. עכ"ד הנוב"י. ביאור דבריו דאף שהרמב"ן לא מייירי מהדבר שגזרו ב"ד עליו בחרם רק מדיננים שהמנודה צריך להתנהג בהם. וא"כ יש לומר דווקא דיני מנודה אזלינן בספיקם להקל אבל לא בספק אם זה לא נגזר עליו בחרם ונידוי ועיי"ן בש"ך (יור"ד סי' ר"ח ס"ק י"ד). מ"מ כיון שהרמב"ן מסיים הטעם כיון שהוא מד"ק והרי ברמב"ן במשפטי החרם שמה שב"ד יכולין לגזור בחרם מתורת משה לא למדנו זה עד שבאנו לדברי קבלה. והנה הש"ך (בסי' ר"ח שם) כתב שהדבר שקיבל עליו בחרם הוא דאורייתא. יש לחלק בין הוא קיבל על עצמו בין גזירת ב"ד. ומדברי רמב"ן עצמו מוכח כן שהרי כתב מתורת משה לא למדנו הלא למדנו מדכתיב בתורה ואל עמו תביאנו ובמכות (י"א ע"ב) שהי' עצמותיו של יהודה מגולגלין בארון מפני הנידוי שקיבל על עצמו וא"כ דאורייתא הוא. רק נידוי וחרם ב"ד מדברי קבלה למדנו:

אדם
תורה
כ"א
אצטו

וכשאני לעצמי נראה לי דחרם ב"ד אף שמדברי קבלה למדנו העובר על חרם הוא עובר בלאו של תורה. שהרי * במשנה שבועות (סוף פרק שבועת העדות) המקלל עצמו וחברו עובר בל"ת ובגמ' דכתיב רק השמר לך ושמור נפשך מאד ושמור ל"ת. והרמב"ם (הל' סנהדרין פ"ט ה"ג) כתב שלוקה מטעם זה. וע"כ אם ב"ד חתרימו על איזה דבר היינו שהעושה כך וכך יהי' בחרם והעובר נכנסת הקללה ברמ"ח איבריו כמ"ש הרמב"ן במשפטי החרם. והעובר הזה לוקח קללה לעצמו ועובר בלאו הזה. ואי לאו דברי קבלה לא היינו יודעין שיש כת ביד ב"ד להחרים שיהי' החרם שלהם מועיל. אך השתא שלמד שחל החרם שלהם שוב עובר על ל"ת דהשמר כנ"ל:

ומ"מ בספק חרם נ"ל דתלוי במחלוקת הרמב"ם והרמב"ן בספר המצוות שלדעת הרמב"ם דכל איסור דרבנן למדנו מלא תסור. ומה שהולכין בספק להקל צריך לומר שכך התנו שבספק לא יהי' איסור כלל. והרמב"ן בהשגותיו לא ניחא לי' בישוב זה ועוד האריך בכמה הוכחות דרק אסמכתא. וגוף לאו דלא תסור אם החכמים אומרים שהוא אסור מה"ת. והנה לפי דעת הרמב"ם דאף דאיסור דרבנן נעשה איסור תורה מכח לאו דלא תסור ומ"מ ספיקו להקל משום כך התנו כמו כן בחרם אף דנעשה איסור תורה משום לאו דהשמר לך מ"מ ספיקו להקל משום דכך התנו דכשיסתפק לא יחול החרם כלל. אך להרמב"ן דלא ניחא לי' ישוב דכך התנו ספק חרם להחמיר רק דיני המוחרם ספיקם להקל. אבל אם יש ספק אם דבר זה חתרימו עליו או לא ספק להחמיר. וה"ה אם נסתפק אם במקום זה חתרימו ג"כ:

ובעיקר מחלוקת רמב"ם ורמב"ן הנ"ל נראה לי כהרמב"ן מהא דאלו נערו (ל"ד ע"א) גבי מעשה שבת דרבנן דהשוהט בשבת חשיב שחיטה ראוי' לחיוב ד' והי' כיון דמדאורייתא ראוי. וכן שם (ל"ו ע"א) שניות לעריות יש להם קנס דקרניא בה ולו תהי' לאשה מן התורה. ולהרמב"ם הלא נעשה איסור תורה ולמה יחשב שחיטה ראוי' וקרי בה ולו תהי' לאשה ומוכח כרמב"ן. ואם כן אין צריכין לומר כך התנו וספק חרם להחמיר:

מ"מ נ"ל דאף שבתחילת הקנין עשה איסור ספיקא דאורייתא מ"מ לאחר שקנה אף דמבואר בכנה"ג דהתקנה היתה דהקונה בית אינו יכול להוציא מהמחזיק או במקומות שהתקינו שהקונה יפרע דמי החזקה למחזיק כמבואר שם

תקנה ח' ותקנה יו"ד מ"מ בספק יכול להוציאו בלא דמים מעיקר הדין. דהא ספק ממונא לקולא ואינו ספק דאורייתא איסור לא תגזול משום דכנגד זה יש גבי שכנגדו איסור לא תגזול ואינו מחוייב לאבד ספק ממון שלו משום ספק ממון חבירו. כמו כן בזה אם תאמר שלא חל החרם במקומות אלו אם ישאר המחזיק בלתי רשות הקונה הרי הקונה עובר בלא תגזול. ולא חמור חרם מלאו דלא תגזול דבכל התורה כתיב ארור אשר לא יקים את כל דברי התורה הזאת וכל התורה ניתנה בכמה כריתות וקללות כמבואר בסוטה (ל"ז) ובתוס' שם ד"ה ר"ש בן יהודה בשם ירושלמי דאף דממונא קיל מאיסורא היינו משום דממון ניתן למחילה והכא כשם שהקונה יכול למחול למחזיק כמו כן המחזיק יכול למחול לקונה. מ"מ לצאת ידי שמים אין לו כפרה על העבר עד ששייב לקונה את החזקה וכהני דפטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים לשון התוספתא (פ"ג דשבועות) היודע עדות לחבירו ואינו מעיד אינו חייב לשלם מן הדין ואין השמים מוחלין לו עד שישלם הכובש קמה לפני האור והפורץ גדר לפני הבהמה אין חייבין לו מן הדין ואין השמים מוחלין לו עד שישלם. והיינו דאין מוחלין על חטא שעשה ע"י תשובה עד שישלם וה"נ בזה וכ"ש הוא דספיקא דאורייתא לכמה פוסקים מה"ת לחומרא:

ויש מקום לומר דחייב בדיני אדם לשלם מה שהבית אינו שוה כל כך אצל הגוי מחמת שאין שום יהודי רשאי ליקח ממנו מספיקא דאורייתא לפמ"ש התוס' כריתות (כ"ד ע"א) ד"ה דאמרו גבי שור הנסקל שהוזמו עדין כל המחזיק בו זכה בו והקשו בתוס' לשיטת רבינו אפרים רובע ונרבע הנסקל אין אסור בהנאה למה ה"י הפקר. ותירצו בתוס' דמה שהוא שוה פחות מן הכשירה הפקר וכל המחזיק זכה בשיווי זה. וה"נ מה שהוא שוה פחות מחמת מחזיק זה הפקר וזכה מחזיק בשיווי זה כמה שדר בו בקנין חזקה:

אשר נסתפק אם התקנה שלא יקנה הוא דווקא אם יש למחזיק ג"כ מעות לקנות. פשוט שאין חילוק. בין כך ובין כך אפילו אם לא נתפשטה התקנה במדינתנו לא טוב עשה הקונה בתוך עמיו. כי הדבר שהשכל מחייבו שלא לעשות ככה. שמעתי מפה מרן כ"ק הרי"ם זצלה"ה מגור פירוש המשנה מי שפרע מדור המבול כו' כי המה לא ה"י להם תורה ואעפ"כ נענשו יען עשו דבר שהשכל מחייב שהם מעשים מתועבים. על כן אף שמן הדין יכול לחזור הדבר מובן מעצמו שהוא עולה. וכן אני אומר בזה אף אם לא היתה התקנה מתפשטת בזמנינו. ושורת הדין כבר כתבתי הנלפע"ד:

וה"י בזה שלום מאת הדו"ש הק' אברהם

** נא לשמור על קדושת הגליון / הודפס מתוך תקליטור פרויקט השו"ת - אונ' בר-אילן**

ספר הזוהר / יראים / סנה / סנה / חילוק / רבנו יונה / וסג בהג אפרוח / חרבים / חז

ספר א: סנה / אצו / וסא: תנאים / וס' / אבן / צצא / רמב"ן / 12 - אמהם בן הוה / חלב / ראש / חזקוני / ז' / מ'אס / 13
מנשג / תנאים / הוה / דבר / 14

זיין / עניש: תנאים / רס' / רס' / רס' / אבן / צצא / 14 - אמהם בן הוה / רמב"ן / חלב / 15
ז' / בור / שוה / מ'אס / מנשג / תנאים / ספורנו / ז'א / אמה / אלו / וס' / הוה / 16
ז' / הוה / דבר / מ'אס / 17

א' / תנאים / תנאים / וס' / חלב / אבן / צצא / רמב"ן / חלב / ה' / בור / ש' / ז' / מ'אס / 18
מנשג / תנאים / וי' / ר' / החין / ספורנו / ז'א / ז' / יקר / 19 - הוה / דבר / חלב / יס' / 20
ז' / הוה / 20

אור / החין / חלב / (חלב / א-הין) / 20 -

מ'אס / אבן / וסא: (תנאים / וס' / אבן / צצא / ז' / ב-ש' / 21

ספר: חלב / 21

חלב / חלב - מ'אס / חלב / 23

ספר: ספורנו / 10: 24 - רס' / 25 - תנאים / י' / ר' / חז' / חלב / מ'אס / מ'אס / 27 - חלב / אבן / 28 -

ספורנו / 10: / וס' / 30 - מ'אס / חז' / חלב / 31 -

ספורנו / א-לו / וס' / חלב / 32 - תנאים / מ'אס / חלב / 34 - ז' / חלב / חלב / 35 - חלב / 36

חלב / 2-3 / וס' / 36 - חלב / 37

חלב / מ'אס / חלב: וס' / חלב / 37 - חלב / 38

חלב / חלב / חלב / חלב / 38

1
פירק ד': ממש. גל: מנאג דרו (89) - מנאג פוּשְׁבֵּי/קוּכ/קוּב אהן/ (90) - יקנא לאמוני. (42)

פסוקים/מט סופרים/אבא דרנ/תנחומא/קניטין/ (43)
מבות יא/ביק/23/מגלה בת. (44)

פירק ה': ראשונים: שאילתות/קטוי הל' (45) - סדר תמידים (46) - רבינו יונה (47) -
תם מוק יד/רלב"ש (48)

פירק ו': ראשונים: סדר המצות/פירוט המשנה/ (49) - יד החזקה (50) - הלכות הרמב"ן (52) -
ידב"ר (53) - סנה (55) - אהר"ל (57) - מש תימ/אור שמח (60)

פירק ז': טור ושו"ע: טור/ב"י/ (61) - גרו (62) - שו"ע/אבן/ (63) - גרים ותומים (64) - יטויער ילמ/ (67)

פירק ח': אחרונים: מהר"ם מינץ/מש זעוקים/ (69) - מהר"ל/דינא דחיי (70) - חקוי' אג (75) - חז"ל (80)
מנה (81) - מהר"ם שיק (90) - בית הלוי (94) - גריב"ל (95) - חזן איל (104) -

פריד אש (110) - דברי יציב (111) - אגרות משה (112) - תי הקדוץ (113) - חזן חיים (117)

גדר קאלה: (118)

תורה

אברהם חירשים על הרמב"ם הלכות טוען ונטען

לחלואותיה פטורה תקנו וכו' ומשם חסר להלך ונשקם
דלאו כר שבעה דאורייתא הוא לכך חקנו בו הכנף
שבעה אכל הבא דשם ככלל שבעה ואתורה פטורם
אין להם לחכמים לתקן להם שבעה חסד סתורם יממש
לכך הביא דר' חכמה דהתם נמי מיעד לענין קרקע
דפטורים מדאורייתא ואפי"ה תקנו להם חכמה שבעה
דיוק בשבט הנה שכתב דין האוסת ידוע בכל דבר
לפטרה וכו' והיינו דכאן דר'ן וחד"ך כתב חס לוח סמך
לפ' הכותב כך כחוב כהלכות רבא לפש דהך ראיה
שהביא מהלכות אינה אלא לסמך בעלמא וענין להכ"ח
ז"ל כפי"ל הוהביאו ח"ך ז"ל ש"ע ש"ל דבאמת דמלשון
רבינו ז"ל שכתב שבעה והוסת מלשון הר"ף שכתב ז"ל
שבעה דרכין ולא סביר היסת יראם דרב סמך בימיהם
דכוונת רבינו הוא למר דאם מסר לשומר עבדים או
קרקע או שטות לשטר והלה אומר לה"מ דמזיקים
הוסת ככל כופר בכל דעלמא והיינו דכתב רבינו א"ס
איתה ש"ע טענת ודאי הוא לומר דכפר בעיקר השמורה
אבל אם חודה לו בעיקר השמורה אלא שטענו שאכר אין
כזה שבעה היסת ביה שאת כאן טענת ודאי דאפשה
אמת הוא שאכר וכמבואר כל זה בסמוך דין ו' . אכל
הר"ף ז"ל שכתב ודוקא שבעה דאורייתא אכל כדרכין
נשבעין דמסין פרק שכותב וכו' אינו ענין להוסת כלל
אלא לענ"ד דה"ק דלאו כלל הוא דאין נשבעין עליוס
לכל אפי' מדרבנן דהא גבו שוגמת דמדרכין משבעין
לס :

הש"ס בכת"ו המלכות ואלא ככתב וכו' עסקתן דו' לער השחף
לך אמרי' ככתב דוד ממש אלא עתהמה לחוד סני אכל
השחף כה להודיע אפי' הלאה סיה בכת"ו המלכה דאיכא
למיתר' ודודו לכתב ככל זמן אירלה אפי"ה סקול משום
דאפי' כפי' השמעות כדאוקי' בגמרא :
פרק כ"ד הלכה א' כבר ביארנו וכו' עין
מה שהקשה ה"ה ז"ל
דלמע' חילק בימיהם והל"ע וציון ככ"ו ז"ל כספ"ק דמלוגא
סמכיות משם הרב"ר דלא חישו' להכו אלא דוקא גבי
קלאה ולכך בעי קנין אכל כשאר דכחים לא חיוסין ומל"ט
סמכות לרברי רבינו ז"ל דו"ק :

הלכות טוען ונטען

פרק ב' הלכה א' כל האשד אינו נשבע וכו'
ולא שבעה היסת וכו'
ענין ה"ס ז"ל דכתב דמפורס בשבעה הדיונין שאין חשוד
נשבע אפי' היסת וטעמו משום דמאי דאמרי' ותקנתא
לתקנתא לא עבדינן ר"ל על עיקר השבעה קאמר דשבעה
שהיא דאורייתא עבדינן לה תקנה שלא תיעקר לגמרי
דמינין לה לשבעה אכל היסת שהיא מדרבנן לא
עבדינן לה תקנה שלא תיעקר דלא איכפת לן אם נעקרה
ואל"כ מה לו לחכמי' ש"ע תקנה כלל דהכי הו"ל
מדאורייתא מהסכינן ומדרבנן לא מהסכינן דהוי דבר
והפכו והכ טעמא כיון דשבעה מדרבנן לא איכפת לן
אלא והוי אף שבעה היסת אינו נשבע וכן הוא מבואר
כפ"ק דמלוגא גבי ההוא רעייא דקאמר דחייבא מדר"ן
ומשני דר"ן תקנתא וכו' ודוק לומר דה"ק נחייבא ממת
ע"י ששבע היסת מו' שבעה ועוד לפי האמת הו"ל
לאשבעה היסת ההוא רעייא חה לא מטנו וענין להל"מ
ד"ל ע"ש . עוד כתב הרמב"ם ז"ל ואפילו רנה התובע אין
שומעין לו עינין העינים כה"ה ז"ל והנה הר"כ נש"מ
למטיעא ד"כ גבי הא דקאמר לומר דלא כבן ננס הקשה
לרבנן דבן ננס מ"ט והתנן החשוד על השבעה שבעה
נשבע וטוטל וקורק דהתם לא הו' טעמא משום חש
שבעה שוא אלא משום דהאיך אינו רונה לקבל שבעתן
הואיל ותתם חשוד עכ"ל משמע כהדיו דס"ל דאם רנה
האיכא לקבל שבעתן שומעין לו הסך דכרי הרמב"ם ז"ל
ולעוקר הקושיא כ"ל רש"מי התם דידעי' שהוא חשוד כדאי
ולכך לא מסרינן ליה שבעה אכל הכא דלא ניכר מו' הוא
אחשוד ואף לאחר השבעה לא ידעי' לכך מסרינן ליה
ואיני' דלא משבעין ליה ככת' אמת כמו שכתבאר
במקומו :

פרק ה' הלכה א' ועל כולם נשבעים שבעה
היסת וכו' כתב ה"ה ז"ל
א"ל דין היסת ודוע שהוא בכל דבר כפירה מאזנה דכ"ה
שאזנה ויש סמך לזה כפ' הכותב כ"ס בהלכות כפ' שבעה
המדינן וכו' עכ"ל וכו' רבא לתקן מה שהוק"ל כדכתי'
לוי"ף אהר"ה ש"ז כפ' ש"ה זכ"ע נשבעין והביאו ראיה
בג"מ הכותב ואינה דאיה דדוקא תתם משום דאמרינן
דלמ"ט דיוק ולכך חתמינו עליו בשבעה השמעה שהוא
טעמו על תורה אכל הכא דלמ"ט חסו טעמא כדאי לובא
למטיעא דרבנן חסו דלא קתני לה כמנהג אכל משבעין
חזון מדרבנן וכו' ולכך כה לומר כדכתי' עקר שבעה
היסת לא גלמ"ס אלא מדר"ן דהתם כטור הכל אף
לדאורייתא פטור אפי"ה תקנו רבנן שבעה ה"כ אף

הלכות סנהדרין

פרק י"ט הלכה א' האובל הנוחר וכו' הניגול
וכו' ק"ל דאזהרה שלהן
מקרא דלא ואכל כי קדש הם ואמר ר"ה כפר' בתרא
דמכות דר"ח אתא לומר כל שבקודש פקול לא חתוב ליתן
ל"ח על אכילתו וכמ"ש רבינו כפי"ח מה' ע"ה דין וי"ד
וכתבו חתום ש"ע דאין בו אלא איסורא בעלמא כיון
דהא לאו שכללות זכיון שכן איך כתב רבינו ז"ל דלקון
עליהם וי"ל כמ"ש החוס' כפסוקים דכ"ד ד"ה הא דלכני
לוקר כתיב קרא דלא ואכל ופניול אחי' כנ"ש מכות
ולכך סבכינשו תנא ככלל אלו הן הלקיין ע"ש :

פרק כ"ו הלכה ב' המקלל את המת פטור
כתב הב"מ ז"ל דלמא
מדאילנותין לחייב על קללת אביו ואמו לאחד מתת
משמע הא שאר כל אדם פטור עכ"ל ולע"ד הוא תמוה
דאילנותין כיו' שלא נלשד מק"ו מהכאה דפטור לאחד
מיתת ואין לומר אחר יוכיח שלא בעמך וכו' ואפי"ה
חייב לאחד מיתת דמה לאחר שכן אינו מיתת ועד
דאינו נוסים מיתת כק"ו מהכאה דפטור לאחר מיתת
ועיקר דע' של רבינו ז"ל הוא מבואר בש"ס שם נטי
יולא ליהר קמלי דאם קללו אחר פטור ואמרו טעמא
בגמ' כמקיים שבעמך הכותב מדבר וכן פסן הרמב"ם
ז"ל כפ"ה מה"מ דין ו"ב ע"ש :
הלכה ג' ואחד המקלל וכו' עינין להראב"ד ז"ל
ומ"ש הב"מ ז"ל ולע"ד דאף הראב"ד
ד"ל סדמנה לו חך נורסא שהביא הב"מ ז"ל כדאי' לא
היה משני על רבינו כלום אלא דגרוס אמרין חבירו
אינו לוקה ח"ר ופי' משום דהו' לאו שאין בו מעש ע"פ
וכן היה כדאי' ש"ז . ז"ל . פסוקים שבעה הערות והשאל
קשיא

קשה ליה להרחיב ד' ז"ל ונחטז אמר ר"י משום דאין ליה
 שאין בו מעשה ופא הוא דאמר בנ"ח חן מעטבו ומומר
 ומקלל חמור כשם דליקה חף שאין בו מעשה ולגין קיהן
 דאין התם כשם המומר משום דגלו קרא: ולירושל' את
 ששם דאחור שם המיוחד דמפנה קרא: וזויה חבל
 כזויה דלות לן גילה דריגין לכללון דלאו שאין בו מעשה
 ואין לדין עליו חבל הרמב"ם ז"ל ס"ל כהרא"ם ז"ל דחא
 דאמר ר"י סתם משום ר"י חן ממקלל חף ככונן קאמר
 ולכן כיון דהוכח כנמרין בלי חולף אדחייף הדורושלמי
 מהלכס אמנם לער"ן דאף כזויה חייב בהרמב"ם ז"ל
 דאין כס' הרב"ד ז"ל למ"ל למיכתב כנקבו שם ללמד
 על אביו דכעו שם הלוטורי. רמאיכה יתתי. דהא והא
 אזהרתים הוא משאר כל אדם לב"ע אלא: והא דכשאר:
 כל אדם לקי כזויה ולכן אינעריק ללמד גבי אביו דהוא:
 למותם דכעו. שם המיוחד: ולער"ן דהא להם מקרא
 דלירושל' את ששם דמשמע דאף כזויה ואף דמשיח דקרא
 מוירי כשם המיוחד מ"מ שמעיון. תדווחו ועיון להפרי"ת
 כס' מים חיים בליקוטיו להרמב"ם שדבריו ז"ע:

הלכות ערות

פרק א' הלכה ג'

כ"ג וכו' עיון מ"ש הכ"מ
 ז"ל דאיתו. להרחיב ז"ל
 כס' מ"ק בחו' הלכות מלכים פ"ב שדחה דאית סלח"מ
 ז"ל מסוף הסוגיא דקאמר שב ואל תעשה שאני יע"ש
 ועלם מעיני הרב תוס' דשכזעה ר"ל ע"כ וע"ש ולא
 ידעתי דמה וענה הרב לנ"ש הרמב"ם גבי חכם דאין
 חכמה וכו' וכו' אמרי' שב ואל תעשה שאני:

פרק י' הלכה ב'

עכירה שחייבין עליה מלקו'
 וכו' הנה כתבאר בספרי כל הראשונים ואחרוני' ז"ל
 דכבר שאין בו מלקות אוטו נפסל עיי"ע חך מדרב
 האוס' ז"ל כפ' הרכיב כענין ערב ועדים משמע דס"ל
 דאף דאין בו מלקות כיון דאיסורו מן התורה רעבר על
 ל"ת פסולים דהא ערב כיון דהוא לאו שאין בו מעשה איט
 ליקה ואפשר לו' דכוונתם ז"ל להקשות דאמאי לא נפסל
 מדרכב מיהא כיון דעבר דאורייתא ובשלמא אי קו"ל
 כרבא ל"ק כיון דאיסור דאורייתא ליפסל איט הלא ברשע
 דחמס הכא דליבא ממון דהא איט מרווח כשר אף
 מדרכב אף כיון דקו"ל כאכיו דאף דליבא ממון פסול
 מדאורייתא הכא רבין דעבר דאורייתא דעוברין כל"ת
 אף דאין איסורו אלא מדרכב ויהא פסול אף שלא הרווח
 וסוק"ל שפיר דאמאי לא מני ערב ועדים כיון. הפוסלים
 איט אלא מדרכב והשתא הו' דכרי תוס' ז"ל נסקבמים
 למ"ש כפ' זה כורר דמתני' לא קא חשיב אלא פיקול
 דרכב. ודאיתו להמס"ל. כפ"ד מה' מו"ל שכתב בתוך
 דבריו דרעת תוס' ז"ל דאף שאין בהם מלקות פסולין
 ולפי"מ איט מתבאר גס מדבר הנמך ז"ל כפ' הרכיב
 און דאית דפיקו לפרטו כמ"ש בטובת האוס'. אמנם מ"ש
 כשם הרב כ"ש ז"ל ברעת הנמך דלאו דוקא חייבי מלקו'
 אלא כל שצורכים על ל"ת קרי ליה חייבי מלקות רעבו
 כל חייבי ל"ת סתם פסולים מן התורה ע"כ הוא תמוה
 ולא ראה מ"ש הנמך ז"ל נופסם כש' ז"כ גבי חשודה ל'
 דכתבו' ה"ח ז"ל דלא מיפסל אלא בלאו דחייביב עליה
 מלקות כנון לאו טיש בו מעשה. וגסכ' וממר ומקלל
 אצורו כשם ע"פ סרי דהטא חך תשובה בלי חולף דעמי

לשפחה כלכם דלאו שאין בו מעשה איט פסול. פלוני
 וא"כ מאו חרוץ וידיב חרב"ש ז"ל כפ' סתמה דערב
 ועדים פסולים כיון דאין בו מעשה חך נפסל מ"ש ט"ס
 דדאיתו חך דכתב. הרי"ף. כתשובה דכעו' לאו טיש
 מעשה הוא לפסול מן התורה חבל מדרכב. חף אצורו. כו'
 מעשה פסול ולער"ן הכרח ליה מ"ש: סתמך ז"ל
 נופסם כפ' ז"כ דהלה לא יהיה פסול אלא סרעפן משום
 דלא משמע ליה איסורא אלא למלוה דמרווחת אלא ללוה
 וא"כ כ"ש ערב ועדים דלא משמע ליה איסורא כיון דלא
 מדווחים דהא דמתן הטעם ללוה דאף מפקדי מסתם
 דבעו דחמליה. מרווח כך הלוה מרווח כמעשה ל' חלקה
 אכל לא יהא ערוף מערב ועדים כשכיל זה דאדקא ית'
 סברא לומר כערב ועדים כשחם לנמרי דאין להם היתום
 חמנם כיון דאיסוריהו מדאורי' טעו לן. ה"ה עעמא דלא
 יהא פסול אלא מדרכבן אלא ודאי גס טוונת כפ' סריבס סוף
 מדרכבן כמ"ש. חך ק' לי ליה דהא ס"ל להנמך ז"ל דאף
 דהעברה הוא מדאורייתא כיון דפיקולו מדרבנן נעמי
 ביה כל מוירי דרכבן וסוף מרקאמר כפ' ז"ל נפסל כה'
 מנתקס דמקשה ס"ס ואמר רבא ליה פסול לערוף
 ויהי' הרב ז"ל ופא כעו סכמה הרי חף דהעברת דאדקא
 כיון דפיקולו מדרכבן וכו' וא"כ הכה נבי ערב ועדים
 לא יהא נפסל חף מדרכבן כיון דכעו' חמור ממון פסולו.
 דרכבן ואפשר דהא ס"ל הכי אלא חף דעכמים חרבנן לא
 כענין רשע דחמס וכן נראה מספק מ"ד כפ"ג רע"ה
 דכברו כפ' ז"כ יע"ש:

הלכה ג'

עבר עבירה טיש כה מלקות: וכו' עיון:
 כמ"ש הכ"מ וז"ל וכפ"ק דר"ס שוכה
 בהירא דליבא פסולי עדות. הרבנן וחיבא פסולי עבדות
 דאורייתא וכוונתו למאי סלבתא מני רבנן. פיקול דאוריית'
 או דרכבן זלכך כתב דנ"מ הא דאמרו שם גולו' דבקי'ס:
 כשר לעדות אשה ולא הו' לרד ליה דבהיתו: פסק דבקי'
 כפ"א מה' אלו דין ו' דליבא נפיקתא לענין הכרח גס
 לוכא למומר כוונת הכ"מ ז"ל על עיקר פסולי דקבץ
 דהא אמרי' נמי ומפריחי יוניס דסס מדרכבן ועיי'ן
 כמחמיר' ע' ז"ל ח"כ סו' מ"ג ד"ל מפריחי יוניס ומשפח
 כקוביא חזור דאורייתא:

הלכה ד'

ולקחון וכו' הקדש הכ"מ ז"ל דאזא קדש
 לא הכיאו כנ"מ אלא ליבא דרבא חלף
 מיטת חף טיש בו מלקות כענין עד חמס אכל לרכוז
 דס"ל דלא כענין רשע דחמס ח"כ ת"ל משום דרשע סוף
 דהא עבר על לאו מפורש ולכן כתב רפי' דקרא. הוא
 דאף היצין כני מלקות אלא תשלומין סמם מיקח: אכל
 לעולם דרין דין חמת דלא פליג אביו אלא כדבר שיש בו
 מלקות דמיקח רשע אכל בלאו כני מלקות כענין סמם
 מיהא לפסולו. מן התורה והכי כתב לקמן ועיון לטלחם
 משנה ז"ל. וכמ"ש הכ"מ ז"ל על ר"י במזחיס שכתב
 דיש מפרשים דהחמסנים פסולים דאורייתא מסא דאמר
 כושיש עליהם הגולנים והחמסנים וכו' דאיך להרב כהם
 יעקב ז"ל שתמה על זה גס פנים מאירות בחי' נס"ס
 סו' ז"ל דס"ל כמ"ש תוס' כפ' ז"כ דהוא דאורייתא יע"ש
 חזיב משום דקשה קושיית מהרש"א ז"ל דא"כ איט נאמן
 על השבעים אלא ודאי דהוא דרכבן וכו' והברס זה איט
 לע"ד מהרש"א ז"ל כעננת כפ' דמניבא שכתב דהא
 דמקשו התיס הוא לפי סדרת ה' החסיד שכתב לעיל ע"כ
 וא"כ שייך לומר דאף דפסולי לעדות מדאורייתא לא פסלי
 לשבעה אלא מדרכבן וכמעלים חמסניהו לא נודו כמ"ש
 תוס' ז"ל חס' חך באמת דכרי מהרש"א ז"ל סתם
 תמוהים

אזרח לן כר"י אש"י ללב ולמית נמו וכו' וזכ"י שיד לומר
 דיש בו אישור ב"ת לשטותו כמ"ש בס' לולב ס"ח רבין
 רש"י לחודים קאי און בו אישור ב"ת ועוד אף את"ל דיש
 בו ב"ת אמאי מתייב מיתם אלוכל דהא ק"ל ר"ל א"ל א"ל
 וסע"ה מתקיים כיון דהא לחודים קאי ו"ל דמ"ש אש"י
 לולב לר"ה מאי נקטת דחדי לא שיד לא למ"ד לר"ד א"ל
 תמיד כשסוקי בו שלא כמיט כמ"ש בס' לולב אף
 קסא מסא דתב כפ"א תה' לית גבי טעול למטלת
 רמאי דאמר' כפ' כהנא קאן דאס' הוסיף תוט פסל ל"ת
 און מאס תליה וכו' משמע דאף במיט איבא ב"ת ושמאי
 דס"ל דה"כ אידי בשלא במיט וכ"כ הר"ן ו"ל כח' כפ'
 כהנא קאן לרעת סרמב"ס ו"ל יעו"ש אכל ערוין קסא גבי
 פסל למטלת קאמר ה"ש כהדיו ראיבא כ"ת אף דהא
 במיט דקאמר אס בוונת לכטל הראשונת אל דוקא חס
 למס דתב דאספס וילא חוכת המנה אכל גבי לולב
 דקאמר דליבא כ"ת מיידי דהוסיף כר אחר של ערבס אן
 כר א' של דוס דליבא כסך דאספס חוכת מטוס כלל וכהנא
 כהנא לו מה שדקסס ה"ה ו"ל סס כס' לולב על דאכ"ד
 ו"ל מהסיא דוט של תמילין וכו' דחס כמי כסך דאספס
 דיוסיף וילא ו"ס אכל אס' הוסיף מין א' כלולב אף דהא
 דהא ללא"כ ו"ת לוטן אחר אחר וכמ"ש סרמב"ס ו"ל
 שס מ"ל השתא דאון כהנא לנאה אלא כהנא חס הוסיף
 מן אחר בהגורס און דהוי לנאה בו מיקרי אן ורבי אס
 גטל שני אנהות של לולב ואחרת יס בו כ"ת כהנא לולב
 קסא א"כ שיד מטוס נודע כלולב אף למ"ד און לר"ד
 א"ל כלל וכו' וכלל מאי להרא"כ ד"ל ק"מ דס"ל כסלבת
 לולב ראיבא נודע ואיט פוסל אכל להרמב"ס ו"ל קסא
 והת"ס ס"ד אכרס טייב הו"ה הו"ה אמר דלא קאמר
 רביט דהס הוסיף פסל אלא מררכנ אכל מראדיותא און
 לו שער לענו למעלס ולכך חס כפ' כהנא קאן דמיו
 כהנא כ"ת דאדיותא וכמ"ש הר"ן כהנא קאן לא שיד ל'
 סג נוני אף חס לא יתבן לרעת הר"מ ו"ל כפ"א מה'
 לטת שכתב רביט ופרס דתב כ"ת דהנא קאן און כהנא
 דרכנ וכו' יעו"ש ולער"ן דחס רבין דמקרא מלא
 קאן דעשו"ד לטות כר' כנסות וכן כהנא וכן כלולב
 דאדורס אמרה כפת כלל וי"ו כמ"ש כפ' לולב הגזול
 ואון זה ככלל מ"ש ר"א ופי' מרבי ספרים ולכך לא
 משכח אלא כהנא נוני דקאמר דהייט על מנן סמיטן
 והחוטין והכתוס :

פרק ה' הלכה ב' איט חייב עד שיקלס
 כסס וכו' עיון מהסדקס
 חכ"מ ו"ל ולער"ן דס' לרביט דהא דקאמר שמש טעמא
 ממש דהרד קרא כהנא כסס און ממש דלא ידע האר"ן
 ברמנחס דרשס לוב למקלל אכיו ולכך דרשס ליה כפשוטו
 אף לר' כר מנחס דאית ליה דתב בנקב סס אחא למקלל
 אכיו ומסיק תך דשס דמכר' ה' מרכיב ותיק סס לא
 סול' ל' אלא ותיק. ס' וזמא מאי סס סל' ל' דכניס
 סס כסס ואף שמשל לבדך דשמע לוב תך דהא דר"י כר
 מנחס הכי ס"ל :

הלכה ג' וכן המקלל אכיו אכיו וכו' ועין לסכ"ס
 ו"ל ונעלס מעיטו כהנא עירובס כפ"כ
 פ' קדושס דרשס את אכיו ואת סמא את אכיו ולא אכיו
 אכיו ואת סמא ולא אכיו אכיו סה' הו"ה כהנא כלל
 דכיו ו"ל :

הלכה ד' ואס כיוטו וכו' עין מ"ש סכ"מ ו"ל
 דכלמא ממס שאמרו גבי יסן דאס
 כיוטו חייב וס"ה הכא צמח ליהרנ יע"ש וסוף חמס
 דא"כ אמאי פסק כס' חרבל תך כעיו דכיוטו יסן ומת
 ובתכ דסעוד ואס חסס לא מפקנן מיניס סיון דאית ליה
 סגורסא כאן בה"ש כיוטו יסן ומת בה"ש ו"ל יסא חייב
 פ"כ כ"ל דתוס. כס"ת שהבנאו התוס' דהא כיוטו קאי
 אונא ליסר וקתימס מרבי דאשתמעתיס דכרי סתוס'
 אלו דר"ק :

עוד כתב הראב"ד ו"ל כסוף דכמו א"א דמורס ר"ס
 דקייט כיתות אע"פ שאין כהס זה הדקדוקוב'
 וקסא לפי מ"ש לעיל דאף הראב"ד ו"ל מעיקרא כיוס ל'
 א"כ מה חודס כהנא לרעת י"א ו"ל חור חידוש דאש"ג
 דלפ' מקרא דכע' נודע אכל גרוע סעוד זה לא שיד
 אלא כהנא ולא כהנא כהנא לכך קודן דלא מעיט
 קאן אלא כמ"ע וכו' אכל קס"ל גאיטו סמב"ד ו"ל
 דמ"ס דקט ה"ס אישור מטוס ולא משוס אישור נודע
 דהייט הו"ה חוטין או ד' מינין או ד' כתיס וגרע אחא
 מהס הו"ה פסל סמטה וחייב וכסלמא לרעת הרמב"ס ו"ל
 לק"ש דלכך כתב דכר זה כקבלת לומר דלא שיד
 חוב זה אלא כה"ג אכל אס אישור וס מקרא הדי
 מבאר אף איסו' נודע ושיכי אכלהו מטת ה"ל
 דגס הראב"ד ו"ל ס"ל דכסס לו הקכלס לגלוי דאון
 חוב אלא כהנא מטוס אף כמ"מ ו"ל כתב דלהראב"ד
 לת ליה הקכלס והאשר דהדין אמת דאף כשאר מטת
 מתייב סוכא דנודע המטה אכל ס"ס כה לומר דגבי
 אישור מטוס לא שיד חייב אלא כהנא ומה עי' סמב"ד

הלכות לולבים

פרק ב' הלכה א' וכן לא ישאמש כה' מעכרו
 וכו' אלא מלך אחר משמא
 דאף מלך אחר לא ישאמש אלא כדכר דלא שיד בו סרפס
 זהא דהרביטו שלמה על פדת אכיו וגס יסכ על כסא
 אכיו הו"ה משוס דתב דאכיו ערוין תי לא עביר כסומיח
 וגס

תיאור בין מקלל עצמו למקלל חברו חב"ח

שו"ת אגרות משה חלק או"ח ג' סימן עח

במקלל חברו ע"י שנתן לו רשות אם עבר על הלאו וחייב מלקות.

ומה שכתב כתר"ה בשם ספר נתיבות שלום דכשנתן אחד לחברו רשות לקללו וקללו אין מלקין אותו, לכאורה הא לא מובן כלל, דמאחר שגם מקלל עצמו הוא בלאו ומלקין אותו לא שייך שיועיל נתינת רשותו לקללו כדכתבתי בנתינת רשות להכותו שלמ"ד אדם אסור לחבול בעצמו אין מועיל נתינת רשותו להתיר להכותו. אבל הא לשון הרמב"ם בפכ"ו מסנהד' ה"ו מוכרח כן, דאם גם מתחלה קודם שקלל אינו יכול ליתן רשות ולמחול שלא ילקוהו, למה הוצרך הרמב"ם לומר בטעם שאינו יכול למחול לפוטרו ממלקות אחר שקלל מטעם שכבר חטא ונתחייב הא גם קודם שחטא אינו יכול למחול כדכתב כתר"ה שמזה הוכיח בעל נתיבות שלום לדין זה. ועיין בסמ"ע סימן כ"ז סק"י שדייק מלשון זה דהרמב"ם לענין שלא שייך אלא בנתחייב מלקות מן התורה שלא מהני מחילה ליפטר מעונש הגוף דאורייתא שכבר נתחייב ולא על חירוף לת"ח בלא קלה שהוא חייב בעונשין דרבנן שיש להועיל מחילה, וכ"ש ששייך לדייק לשונו על מחילה דקודם שחטא שלא יתחשב כחוטא ליענש כלל. אבל לכאורה הוא דבר תמוה.

ולכן אמינא דבר חדש דמקלל עצמו ומקלל חברו הם שני עניני איסורים, דמקלל עצמו הא איתא בשבועות דף ל"ו שהוא מקרא דהשמר לך ושמור נפשך וכן הוא ברמב"ם פכ"ו מסנהדרין ה"ג, שפשטות פירושו הוא מחמת שיענש בנפשו בשביל קללתו שאפשר שתקיים קללתו ויוזק, אבל במקלל חברו אינו מצד החשש דשמא תקיים קללתו דודאי לא יחושו בשמים לקללתו שהרי עושה איסור בזה, וגם הוא קללת חנם שמפורש בקרא דאין לחוש שיתקיים וברור שלא יבא מזה שום רעה לחברו, אלא שהאיסור הוא מצד הבזיון שמבזה לחברו בשם, וכמו איסור מגדף שודאי לא עשו דבריו כלום וחייב סקילה שהוא על מה שמבזה השם בשם, ולשון שאמר איסי בן יהודה כאדם האומר לחברו גירפתה הקערה וחסרתה הוא לפי מדת רשעתו דפשט ידו בעיקר, וכן הוא איסור מקלל לנשיא ולדיין ולהדיוט שאף שאין קללתו עושה כלום חייב על מה שבזה אותם בשם. וראיה גדולה לזה מהא דכתב הרמב"ם בה"א שם ויראה לי שהמקלל את הקטן הנכלם לוקה וכתב הכ"מ למדה רבינו מדאמרינן דקטן דמכלמינן ליה ונכלם יש לו בושת וסובר רבינו דה"ה לענין קלה, וזה שייך רק אם הלאו והמלקות הוא על מה שבזהו בשם אבל אם הוא מצד חשש היזק אף בקטן בן יומו יש לחייבו מלקות כמו בגדול.

ולכן פשוט שאף שמקלל עצמו חייב מלקות ולא הועיל מה שמוחל לעצמו דהוא מכיון דהאיסור הוא משום שמזיק לנפשו, שעל עצמו יש לחוש שתקיים הקללה מאחר דחטא בזה יענשוהו מן השמים בהעונש שאמר בעצמו עליו, והתורה אסרה בלאו להזיק אף נפש עצמו וחייב מלקות כמו על כל לאו, אבל במקלל חברו שודאי לא תתקיים קללתו וחייבו בלאו ומלקות הוא על הבזיון בשם, וזה יכולין למחול, ואין לומר שבנתינת רשות לקללו הוא כמקלל עצמו, שאדרבה נתינת הרשות הוא משום שלא איכפת לו בקללותיו שיזיקוהו וגם להבזיון הגדול שיש מזה אינו מקפיד, שלכן מועילה רשותו ומחילתו, והוצרך הרמב"ם לומר שמ"מ אחר שקללו בלא נתינת רשות שנתחייב כבר במלקות אין יכולין למחול לפוטרו כיון שכבר חטא ונתחייב.

ולמה שבארתי להרמב"ם שסובר שמקלל לעצמו הוא ענין איסור אחר מתורץ קושית התוס' בשבועות שם /דף לו/ בסנהדרין דף ס"ו למה דחיק הגמרא לאשכוחי אזהרה למקלל אביו ניגמר ממקלל /ממקלל/ עצמו וחרש ודחקו לתרץ עיי"ש, דכיון דמקלל עצמו הוא מחמת שמזיק נפשו לא שייך למילף לאביו וכדומה שהוא משום בזיון והוצרך לדחוק למיגמר מנשיא וחרש ודיין.

אך יקשה קצת דא"כ הי"ל להרמב"ם להחשיב מקלל עצמו לאו בפני עצמו, וכן להחשיב במנין הלאוין למלקות גם מקלל עצמו בשם. וצריך לומר דאף שהם מטעמים אחרים מ"מ כיון שמעשה האיסור הוא אחד קלה בשם לא נחשב במספר הלאוין בין לעצם המספר דש"ה לאוין ובין למנין המלקיות אלא לאחד. ידידו אוהבו בל"ג, משה פיינשטיין.

** נא לשמור על קדושת הגליון / הודפס מתוך תקליטור פרויקט השו"ת - אוני' בר-אילן **

יום ב'

יד) וחייב אדם לדרוש טוב לעמו וחבריו בכל הדברים שהוא אוהב ודורש טוב לנפשו שנאמר (ויקרא יט, י"ח): «ואהבת לרעך כמוך», וארז"ל (ת"כ קדושים פ"ד): «ואהבת לרעך כמוך — זה כלל גדול בתורה». שעל ידי השלום מקיימים ישראל את התורה. וארז"ל (מסכת דר"א): «שקול השלום כנגד הכל», ועל כן אנו אומרים בתפלה: «עושה שלום ובורא את הכל». ותפלת הצבור נשמעת כשהם בשלום, וכל דרכי התורה מביאות לידי שלום שנאמר (משלי ג, י"ז): «וכל נתיבותיה שלום». וישראל אוהבי שלום הם, והקב"ה ברכם בשלום, מפני שהשלום מחזיק כל הברכות, שנאמר (תהלים כ"ט י"א): «ד' יברך את עמו בשלום». על כן נקראת כנסת ישראל «שולמית», ועובדי אלילים נקראים שונאי שלום, שנאמר (תהלים ק"כ, ו): «עם שונא שלום». וחייבים ישראל לברור אנשים ברורים שיטילו שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחברו, שיהא בידם כח לכוף ולהכריח בני אדם על השלום. ויהיו אותם הברורים אנשים שמחים שיודעים לפייס ולרצות בני אדם ולהטיל שלום, ולא יהיו כעסנים ורגזנים, שנאמר (משלי ט"ו, י"ח): «איש חמה יגרה מדוך». ונאמר (שם ט"ו, א): «מענה רך ישיב חמה». ואמרו בתלמוד (תענית כ"ב): על המטילין שלום גברי בדיחי אנן ומשוניגן שלמא. ואמרו רז"ל (שם) על האנשים האלה שהם מטילים שלום בשמחה ובטוב לבב כי מוכתח להם שהם בני העולם הבא.

ט) ויזהר אדם שלא יקלל את חברו ולא יקלל את עצמו לא בשם ולא בכנוי, שהמקלל את חברו או את עצמו בכל הכנויין חייב מלקות. וזאת אחת מן העברות החמורות שבתורה, שנאמר (דברים כ"ח, נ"ח): «אם לא תשמר לעשות את כל דברי התורה הזאת ליראה את השם הנכבד והנורא הזה והפלא ד' את מכותך», ופירשו חז"ל (תמורה ג, ב'): אם לא

דברי האגרת

יד) וחייב אדם לדרוש טוב וכו' — בשעת שער ג' אות מ"ו אכל הראב"ד שמצות ואהבת לרעך כמוך אינו מתבטא רק במעשה חסד וגמ"ח אלא שיגיע להמדרגה שתהא אוהב ודורש לחבירו כמו לעצמו.

טו) ולא באחד מכל הכנויים — יש בזה קצת חילול השם על הזכרת שם שמים לבטלה, דכתב ר"י בשעת שם אות ס"א דעוברים משום לא תחללו, לפיכך

תשמור לעשות ליראה את השם שלא תזכרנו על מה שהוזהרת שלא להזכיר שכבר הוזהירה התורה שלא יקלל אדם את חברו, שנאמר (שמות כ"ב. כ"ז): "אלקים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאור", ונאמר (ויקרא י"ט י"ד): "לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשול", ואחז"ל הוא הדין לכל אדם שאסור לקללו. ולא חייבה תורה מלקות על המקלל את חברו עד שיקלל אותו בשם או בכנוי.

(טז) ויזהר אדם כשהוא רוצה לאמת את דבריו ואומר דבר זה אמת הוא כה יושיעני ה', שלא יאמר כן אלא על דבר אמת, לפי שזו שבועה היא ונקראת שבועת האלה.

דברי האגרת

נאמר על זה והפלא ה' את מכותך. דענשו בידי שמים גדול מאד כמו שכתב רבינו בשע"ת שם.

על מה שהוזהרת שלא להזכיר — ורש"י פירש: שיתירא שלא להוציא את השם לבטלה וכן מקלל את חברו בשם מוציאו לבטלה דכתיב והפלא ה' את מכותך שיטול מכות והיינו מלקות. ולרבינו משמע מדכתיב והפלא קאי נמי על בידי שמים. ונהנית שם ב"זה השער" בצ"ע אם לאחר מלקות הוא חייב נמי מיתה בידי שמים. ושור"ר בספר היראה אות רי"ח דכתב רבינו וז"ל: "ולא יקלל חברו בשם, כי המקלל חברו בשם עובר בשני לאוין שנאמר לא תקלל חרש ומוציא שם שמים לבטלה" וכן מבואר בתמורה ג', ב' א"ב, אבל המקלל חברו בשם כיון דעביד תרתי וכו". ולפ"ז יתכן שני העונשין ביחד.

ה"ה לכל אדם שאסור לקללו — נתבאר היטב בשע"ת שם ופנה השער.

(טז) ויזהר אדם כשהוא רוצה וכו' — ובשע"ת כתב: "ואסור לאדם שיאמר כן יושיעהו השם כאשר הדבר הוה דבר אמת

והנה הוא כזב, כי הנה קלל את עצמו בשם, שמכלל הן אתה שומע לאו, וכתב בזה השער: ובשבועות ל"ו ב' יש מחלוקת ר"מ ורבנן, ר"מ מחייב ורבנן פוטרין, וס"ל לרבינו דפטור אבל אסור. וכן כתב הב"י בחו"מ סי' כ"ז בדעת הטור, אבל מה שפסק שם הטור, דבלא שם נמי יש איסורא, לא מצאתי ראיה לזה מגמ'. ומדברי רבינו כאן ובאגרת התשובה ובספר היראה שלא הזכיר רק המקלל בשם, משמע לכאורה דבלא שם אפילו איסור דרבנן ליכא. ודעת האחרונים בש"ע שם דאסור, ויש מי שאומר שאסור מן התורה, אבל אין לוקוין, ע"כ. והנה אם נאמר דאינו אסור אלא מדרבנן [כדמשמע קצת לשון ר"י בשע"ת ולשון רבינו כאן צ"ע] א"כ בהכרח דבלא שם אפילו איסור דרבנן ליכא מדלא כתב רבינו זה כאן שהרי חשיב נמי איסורי דרבנן. ונקראת שבועת האלה — לא הבנתי מה שייך בזה שבועת האלה, דשבועת האלה אינו אלא בשבועת העדות, אלא דהאיסור הוא משום מקלל בשם, ואינו אלא מדרבנן, דהא לא נקטינן אלא כחכמים דר"מ כאשר נתבאר.

את אשר אסר הבורא בכל דבר לנסותו התיר במעשר. ריד. אל
תגנוב דעת הבריות, ואפילו דעת כותי. ואל תסרב בחברך יותר מדאי.
ואל תאמר לו דבר זה עשיתי בשבילך ולא עשית בשבילו, אך אם יטעה
וידמה כי בשבילו עשית, אין צריך לומר לו: „לא עשיתיו בעבורך“,
כי הוא מטעה עצמו ואין זה גניבת דעת. כללו של דבר: כל צד גניבת
דעת אסור. רטו. אל תזכיר שם שמים לבטלה, כי המזכיר שם שמים
לבטלה ראוי לנדודת, ואף לא לצורך במקום מטונף. רטו. ולא תשבע
כלל ואף לא בכנויים, כגון: אל, שדי, ואף לא במדותיו, כגון: רחום
וחנון, ואף לא במעשיו, כגון שמשו ומשרתיו מלאכי מעלה. ריז. וכן
לא ישבע בתורה ולא באמת, כי השם נקרא אמת, שנאמר: „וה' אלהים
אמת“ (ירמיה י', י'). ריח. ולא יקלל חברו בשם, כי המקלל חברו
בשם עובר בשני לאוין, שנאמר: „לא תקלל חרש“ (ויקרא י"ט, י"ד), ומוציא
שם לבטלה, אף לא עצמו, [באמרו]: „כה יעזרני השם“. ריט. ואל
ישמע שם טומאה על שפתך, כגון שמות העכו"ם, יעקרו ויהרסו. וכשתזכירם

מקור היראה

אלו פטורין, ומשמע ליה לרבנו דפטור אבל
אסור, ובשמים וארץ לאו דוקא. דה"ה כל
שאר מעשיו. כמו שמשו ומשרתיו.

ריז) נדרים י"ד, ב'.

ולא באמת — שבת נ"ה, א'; סנהדרין ס"ה,
א'. ועיין בבעל הטורים במדבר
י"א, ט"ז.

ריח) שבועות ל"ה, א'.

בשני לאוין — כן מבואר בתמורה ג', ב':
„אבל המקלל חברו בשם כיון
דעביד תרתי וכו'“.

ריט) סנהדרין ס"ג ב'; טוש"ע יור"ד סימן
קמ"ז, סעיף א'.

וכשתזכירם לצורך וכו' — הנה כן החכר
בגמ גיטין ס"ב, א'.

לענין נתינת שלום ביום אידם. אמנם לענין
שיהא מותר להזכיר שם טומאה, אסור בכל
ענין. ועי' במפרשי הטוש"ע מה שתמהו על
הרמ"א בסעיף ה'. ודברי רבנו צ"ע (הראצ"ט).
ולפום ריהטא נראה ככוונת רבנו, דהנה שם
במשנה תנן דהגודר בשמו ומקיים בשמו
עובר בל"ת. אבל בבדייתא יליף מ"ושם

ריד) חולין צ"ד, א'.
כי הוא מטעה וכו' — שם שם ב'; „אינהו
דקא מטעו נפשיהו“; טוש"ע

חור"מ סימן רכ"ה. סעיף ו'. ומבואר בדברי
רבינו, שאם אינו אומר שום מלה אין כאן
גנבת דעת, אפילו היכא דלא הוה להו לאסוקי
אדעתיהו שלא עשה בשבילם; וכן משמע
מדברי רבינו ב„שערי תשובה“ שער ג', אות
קפ"ז; והוא כשיטת רש"י בחולין שם. מיהו
בש"ע שם נפסק כהתוס' והרא"ש שם, שאינו
מותר אלא במקום שיש קצת אומדנא שלא
עשה בשבילם. בזה שייך לומר „אינהו דקא
מטעו נפשיהו“.

רטו) נדרים ו' ב'; טוש"ע יור"ד סימן
של"ד, סעיף ל"ז. ולענין מקום מטונף
עיין שבת י"ב.

רטז) עי' לעיל אות קס"ט. ועי' לשון
הטוש"ע סי' קנ"ו ועי"ש בבי' שכתב
מקורו ממדרש איכה.

לא בכנויים וכמותיו וכו' — שבועות
ל"ה, א'.

כגון שמשו וכו' — לכאורה י"ל דבשבועות
י"ה י"ז.

לצורך בפני הכותי, אמור בשפה רפה ובכבוד ראש. רכ. וכל דבר נבול וצד דבר ערוה לא ישמע על פיך, כגון להזכיר זונה או כל דבר נבלה, כי שוחה עמוקה פי זרות (משלי כ"ב, י"ד), מעמיקים לו גיהנם והופכים לו גזר דין של שבעים שנה לרעה, רח"ל. ואף השומעים ושותקים ונהנים בשמיעה ואינם הולכים משם, נכשלים בדבר. רכא. ואל תחשוד חברך, כי שמא כשר הוא בדבר והחושד בכשרים לוקה בגופו. רכב. ואל תביא עצמך לידי חשד, להיות נקי מה' ומישראל, פן יכשלו בני אדם על ידך, שיחשדוך הבריות. מחול לכל החושדים לך. רכג. ואל תהרוג כנה, ואל תעשה שום דבר מאוס בפני חברך. רכד. ואם עשו אחרים לפניך ונמאסת, מחול להם ואל יכשלו על ידך. רכה. ואם מצאת רוק מוטל, הרם וסלקהו, או כסהו, ומחול לאשר עשה אותו, פן יבוא אחר ויכשילנו שלא ימחול. רכו. והזהר שלא ימצא טינוף על בגדיך או שומן או כל דבר מאוס, כי המתלכלך ואינו נזהר בנקיות משניא אוהביו של מקום לבריות וחייב מיתה, שנאמר (שם ח', ל"ו): "כל משניא אהבו מות", אל תקרי משניא אלא משניאי, ויראי השם שאינם משמרים עצמם בנקיות, אומרים רואיהם: "כמה לומדי תורה מאוסים", נמצא שם שמים מתחלל על ידיהם. רכז. אל תשקץ נפשך בהשהית נקביך והמשהה נקביו בגדולים ובקטנים עובר שתיים: "אל תשקצו" (ויקרא י"א, מ"ג),

מקור היראה

רכב) שקלים פ"ג, ה"ב; יבמות כ"ד, ב'.
 פן יכשלו וכו' — שבת קמ"ט, ב': "כל שחבירו נענש על ידו וכו'".
 ומטעם זה מסיק רבינו: "מחול לכל וכו'".
 ועי' לעיל אות נ"ט.

רכג) חגיגה ה', א'.
 רכד) כנ"ל אות רכ"ב, ועיין מגילה כ"ח, א': "מר זוטרא כי סליק וכו'".

רכה) ראויים הדברים למי שאמרם.
 רכו) שבת קי"ד, א': "כל ת"ח שנמצא וכו'"; יומא פ"ו, א'.

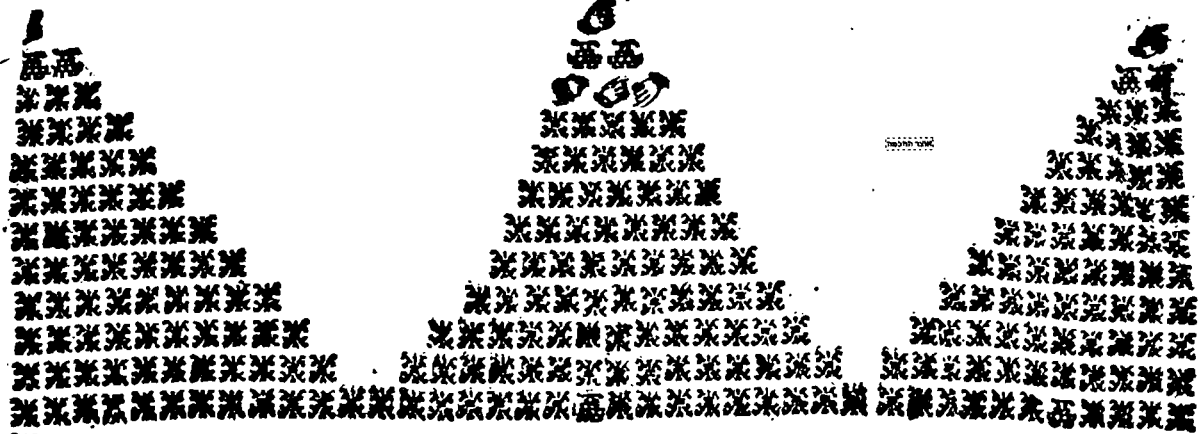
רכז) מכות ט"ו, ב'; טוש"ע או"ח סימן ג', סעיף ט"ז.

עובר בשתיים — הנה לענין קטנים כתב הט"ז שם דעובר בלאו ד"לא יהיה עקר", והוא מגמרא בכורות מ"ד, ב'. אמנם בדברי רבנו מבואר דגם בגדולים עובר בשתיים וכמ"כ כתב לאו ד"לא יראה בד

לחבירו שמור לי בצד עבודת כוכבים פלוגתי; "לא ישמע על פיך", שלא ידור בשמו, ובר"מ פ"ה מהל' ע"ז, ה"י, ובש"ע שם פסקו, דדוקא במקיים בשמו ונודר בשמו לוקה אבל בהזכרת שמו לבד אסורא איכא ואינו לוקה. אלא שהיה אפשר לומר, דבלאו עובר בתרווייהו, אלא דלענין מלקות יש חלוק ביניהם, עיי"ש השגת הראב"ד וכו". אבל מלשון הר"מ מוכח דאיסורא גרידא איכא ולא לאו, וטעמן של דברים, לפי דבסוף מסיק שם הש"ס ד"לא ישמע על פיך" הזהירה למסית ומדיח, וא"כ לא ילפינו מ"לא תזכירו" אלא החמור, דהיינו נודר ומקיים, אבל הא דאסור להזכיר שם עכו"ם אינו אלא מדרבנן, לפיכך ס"ל לרבנו דמפני דרכי שלום התירו, כמו בשאיילת שלום ביום אידם.
 רכ) שבת ל"ב, א'.
 רכא) שבת צ"ו, א'; ר"מ הל' תשובה פ"ד.

עקר

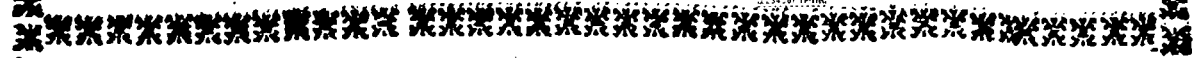
ק"ל
 כ"ג
 (3) 22
 13.01
 17.01
 18.01
 19.01
 20.01
 21.01
 22.01
 23.01
 24.01
 25.01
 26.01
 27.01
 28.01
 29.01
 30.01
 31.01

ספר

אדמת קדש

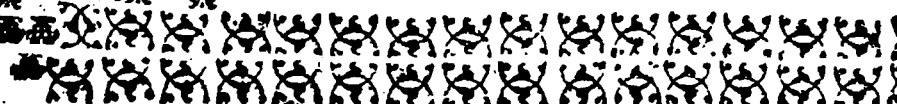
ח"ב

אשר יבא חן הארץ אר"ם אשר ה' דורש אותה
 דברי פי חכם חן וזהו פריו לעולם ועליו
 לתרופה - ולא מוסיף על הראשונים מה הראשונים מסיני
 אף אלה חסיני ותאי אנה ריבא ותאי אנה סינא
 ידו פרט א"ר על הכלל ועל הפרט תפסו כלדק משפטים
 ישרים ותורת אחת תאופה ותאופה ב"ג לפה • דין הוא הדר
 הרב הגדול סיני בקדש חר קדשא כמה"ר **פשה**
מורח ונכ"ה ולכל בנים אדירים ומסקיה
 לקר'א בעכילא ח"סא • אחיה חק חק ג'ו
 יבא כתבי הקדש להחכם השלם הדיין המכויין ענותו הכלל
 חן גומרים עליו חת הכלל כמה"ר **פנדה יוסף**
פורה ה"ו בן להרב המחבר
 ולהנה יפה בן הבן ככה האב אדמת ה' כרופה •

נרמם פה **שאלונקי** י"א אשר אחת מחמלת
 אדומה חמלך **סולטאן עוצמן יר"ה**
 ומנחם מלכותו חמן
 והנה ע"י אים בעיר רב קט"ו ורב זעיר'א ללא ידע לכוין
 אימרי'א אשר לפה נכסו מתוג'ה שמואל סורנאנה ה"י
 ונרמם בלכום השותפים ה"ה החכם המרוסס רפאל יאודח
 קלעי ה"י והיקר וממחר חלקת מחוקק כמה"ר
 פרדכי נחמן י"ו

בשנת אר"ת ק"ה הוא לפ"ק

אדמת קדש חוב יורה דעה קבט

במעגלי יחד וזוכה להיות מעגלי בזוכה לנחל כי ראו
 מאמר דאין להביא ראיה לגדר לפטור חמ"ס סנהדרין
 פ"ו דף ל"ו ואלו המצדף אינו חייב עד שיפיר את ה' בכל יום
 דכן את העדים בטינוי בו נאמר הדין חין הרובת בטינוי
 אלא מוכיחין כל האדם לחוץ וסולתין את הגדול שביניהם
 ואלו אומר מה שמעתי בו ואמרי' עלה בא"ס תליח עד
 שיברך גם כה"ס חתו אמורא דאמר קרא ונוקב גם
 בנקבו גם יומת וכתיב עלה רש"י ז"ל דר' נחמ"ס לא ס"ל דה
 דרשינן לעיל מהאי קרא דבעינן גם כה"ס אלא חיה ס"ל
 דאפי' אחר ית' האם לבר חייב עליו י"ע ונדרר חז"ל דחייב
 לתוך ז"ל ס"ג מה' י"עו שהקשה על הר"ס ז"ל דבה' פ' פסק
 דבעינן גם כה"ס וס"ה מה' חמרים פסק דהקלל חנו
 אינו חייב עד שיקלל גם ס' וידין י"עו וידין לח"ס ז"ל
 דה' חמרים תירץ בחופין אחר דה"ל ז"ל לא ס"ל כדעת רש"י
 ז"ל אלא ס"ל דתרי' עילי דרשינן מהאי קרא דה' פ' דאמר קרא
 וכתב בנקבו יומת פ' עינין דברך גם כה"ס ודרכה' גם יחד'
 למהו איתו חייב על חביו ועל אמו עד שיקלל גם וכאב
 הוא ז"ל ס' עמואר דבריו אלו לתדקדק דבריו רש"י ז"ל י"עו
 ועפ"ו נלע"ד דיתייבב מה שהק' החתום ז"ל בא"ס דבזכות
 דף ל' ע"ה ד"ה בנקבו גם י"עו ודוק ויורב הבולל פ' ד
 דודי ה"י גם' פרי הארץ דף פ"ו ע"ה בירר לו בדרך אחר
 וחוכף דבריו יכ"ו דהאי תנא דפ"ל דבעי' איברך גם כה"ס
 דהיינו לומר איברך גם המיוחד גם המיוחד וסמאל ס"ל
 דהאי איברך גם המיוחד להסס המיוחד מקרא דונוקב גם
 ה' חפיק לה וה"ל פי ונוקב גם דהיינו גם המיוחד להסס
 המיוחד והייט ה' אזי פות יומת וחיתור ליה בנקבן גם
 ודרי' ליה בחס' אינו ענין למקלל את חביו דבעינן שיקלל
 אותו גם המיוחד ובכ"ז ח"ס פסקי הר"ס ז"ל י"עו וראייתו
 בקנטרים חד' הכיפס להרב יר' אהרן ה"י על הר"ס ז"ל
 בה' ע"ז כפ' הגז' שהביא תירוצו הגז' וכתב עליו ח"ל ואחר
 התקילה ליתא שכמה חכמי כפ' איראה היראה י"עו ולא
 פירש סאזיה סעס י' לדמות חידוך הרב פ' דודי ה"י
 ולערך דהדין עמו חדו דהרי הוא יכ"ו לידן דבריו
 הר"ס ז"ל לומר דהאי שכתב פ' איברך גם כה"ס
 דהיינו גם המיוחד להסס המיוחד וברי זה היפך כל חפסי
 ישראל שאלתה הטבתם לפרש ברעת הר"ס ז"ל ולאו גם
 המיוחד קאמר פי חס' אפי' בטינוי ס"ל - להר"ס ז"ל דחייב
 וכי פ"ל דלכולהו אפלי דבריו לא האו ידעי למיתר בה"ג
 וטעמם ונפוקס עתס דחך חס' לומר דקרא דונוקב גם
 ה' נפקא לן גם כה"ס איהו יכ"ו דהלא לגושיה
 איבערין לומר איברך גם המיוחד דל"ה הוה חמינא דאפי'
 איברך לטינוי איהו חייב לכך איבערין לכתוב גם ה' לומר
 דאינו חייב פ' איברך את ה' והיינו להסס איהו ברך הוא
 ועוד דאין לומר כה"ס איהו יכ"ו דפילת גם פורה ס"ל
 העלם והביא ראיה ע"ז מדרשינן טימיה דבעינן שיקלל אפי'
 גם המיוחד ותינה ילפינן גם ס' דכתיב בדרך ונוקב
 ה' דהוא גם העלם י"עו דלפד' דחך ראיה ו' חמסקא דיש
 לרחות דהאי דמרבין במקלל חביו דבעי' גם המיוחד ח"כ
 דמחילת גם הוא דמסקינן ליה פ"ס לאו גם דכלול הוא
 דתיבת גם חורה ע"ה העלם אלא היינו עממא פקוס דתיבת
 ונקב גם ה' דמסור' הוא להיינא בנקרא דהיינו גם
 העלם דתיבת גם ה' ונעמה גם בחילת גם הכתוב בפתוך
 בנקבו גם ע"כ כ"ל דה"נ גם המיוחד דחי לאו הכי קא
 קראי אהרדי ובח' אינו ענין דרשינן ליה למקלל את חביו
 נכחל דאין אנו יכולים לומר דפילת גם דכתיב קרא
 דונוקב גם דהיינו לומר גם העלם מפילת גם לומר כה"ס
 הרב פ' דודי ה"י ועוד ק"ל דחס' דבריו לא ה"ל גם לומר
 עב

אמר לו ליתא תלמתי' אף הוא חורה דאמר ואל' ק"ל דאפי'
 ק"ל הוא ז"ל
 אך איהיה חן התהדרין אלא לגדר דהגה מכלל הדברים
 וחברי הסוס' הגז' וכן שרן ז"ל לתי' האחרון שתי'
 דעו הר"ס ז"ל וחכ"ס לפקט דברי הר"ס ז"ל גם ל' הר"ס
 ז"ל גם ל' ה"ה ז"ל שתי' בעד הר"ס ז"ל וגם ל' המוספות
 ז"ל כולה מודו ואלו דאמר חוך ז' נקיים ל' פ' חבו ד"ה
 למברתם ודעתם ז"ל כאלה יראה היראה בדקדוק ופ"ס היה
 נר' ל' ד' להחיד בני' וכו' דע"כ לא נחלקו הר"ס והראב"ד
 וכל הכוס' ז"ל כיהס דוקא בתקופ' דאין בו אמור דנייה
 ודאית וכגון בקטנה שעדין לא רחצה ר' וחי נמי בגדולה
 וכגון כשתפסוה ליתא חכף טבלה לגידתה בהסירח ז' נקיים
 אלא בח"כ נדמו וכן הגי' חין לזמן מה דע"ו חס' רבין
 לחימוד והלריוכה עוד לייבב ז' נקיים חטעם אלא לא תרניס
 נדס' סיבא לה ועלה קיימי ומסלני דלרעת הר"ס
 מ"ל דלע"ה אמור פקוס קיל בעימי וכת"ס שרן ז"ל גם
 בכ"ז כנ"ל אלא אפי' כגון נהאשה ההיא לא טבלה
 טעולס למדתה כי חס' עתה היא מופרת ז' נקיים לטהרתה
 גם לחימוד כנ"ד דאשה ו' כבר ראתה דס' אפי' חו' ג' אפי'
 והיא יושבת בבית אביה ובתולה היא טעולס לא טבלה
 והרי היא כמדה בתורה דלע"ד נר' דכ"ע אולי ומודי דחותר
 ליתא חוך ז' נקיים דאין לחוס אפירה חמורה היא חף בעיני
 פתח דארעא ובפרט חס' הארוס כ"ה - אך עמ"ס שרן
 בכ"ז ז"ל בתי' האחרון בעד הר"ס ז"ל דמ"ל שרן יורה
 גמורה י' לה ונפירסה נידה הלא פסק הר"ס דאפי' לת"ח
 ואפי' בלי יחוד אמור ליתא י"עו
 ח"כ לפי זה הדין יולח עמילא בל"ד שהחיס הלוח הוא
 ע"ה דכ"ס וק"ו דאמור לו ליתא ואפי' ע"י סומרים
 פיהו כל מה שכתב הר' לרעתו אל הר"ס ז"ל דירה אמורה
 ליתא כה"ס פ"י מה' איתות אבל לרעת שרן ז"ל שפסק ב"ד
 מ"סי ק"כ ובח"ה מ"ס כהר"ס ז"ל שהנפה נידה נקרא'
 לכל דבר ומעשים בכל יום סכונתי' לחופה בנדה חך
 חף מיידין חותם וכפ"ס הגז' מ"סי ק"כ ושרן גם ח"כ
 בה"ג בנ"ד דמפורסם לבעל פ' כלתו בנדה קיי' ויאראל
 קדושים הם ומתוקרי' באיסור נידה בכל חומרת דאית בה
 ואף כי ע"ה ד"ל שאף על נקיים הללו הוא מופרת חפעת
 חימוד פ"ס חף ל' נקיים כניה הם וח"כ פ"ה ד"ל דמות
 לו ליתא בכל חוקת כלה אפירה נידה וכאמר הורס
 המורים לתור כי לע"ד י' להס' לר' להחירם זה נלע"ד ואם
 גניתי אחי תלין וה' יכפר בעדי וינחמי במעגלי יוסר וחסת
 לכוין לחייתת אל חורה כאמר עם נחמתי ונסמי ורופי כחם
 הפבר אפיקופה נורסת לנ נאבר חף נקרבי רוחי
 בלעיר פנחס יוסף מרזחי ס"ט

הלכות כבוד אב ואם

פמן ח שארה
 איבעינין לן החקלל חביו
 וחמו ע"י כתב ולא בפיו
 כלל חס' חייב כפסקס הכתוב בתורה או ילמח לא חין
 להביא ראיה מהעדוה עדים דאחני חתס דכתיב ע"ס אפי'
 עדים וגזרת הכתוב הוא ויבא דברך באורך וכיבדונך
 וסכת"ה
חשובה
 הלא מראש ידעתי נאחנ' חין כחלה אחי
 ידעת כדרדקי דבי רב ואכ"ס וק"ו להורנ'
 ע"ל ר' חיי' הגסס תלמיס בו החתנס לקיים גזרת שרן הוא
 סנא רחמנא דבריו הקל עלי חונה רב הוא דאמר פוק
 עינין בה דין גרמא לי ליתא מחחלתי ואחי חללתי יחל'
 עב

אדמת קדש חוב יורה דעה

גמקב • חתום בל"ר ההתחוב חתום קח • חתום חתום
וחקלל עדיין הביעית בחקונה עומדת ד"ל דגם ככ"י חקלל
תיקרי וחייב • גם אין להביא ראיה חסומה דהיה חתמי
דאי חתרת רכ"י הוי בחוליא בפה ח"כ לתא להו לב"ר
לחמוצ טפי הדידיס ולהוכיח את כל הא"ס לתוך בגמר הדין
כדקתני בחתמי' ליתרו להו לצדיס לכתוב בכ"י ובהכי טני
וזין לומר חתמי' חיירי' בצדיס שאינם יודעים לכתוב דמ"ס
ק"ר דה"ל דהיינו דוקא בשאינם יודעים לכתוב אבל אם
יודעים כ"י הוי פתוחא בפה חלף ודאי זה מורה דמ"ל
לפתח דמתני' רכ"י ליכא ביה חסאח הא חתי ליתא ד"ל כמ"ס
חרץ השוול ה"י דהתורה חתמ' ע"פ ב' עדים ודרסינן חפיהס
ול' חפי כתבס וזה"ל רבנלמח אפטר לומר דכ"י חתמו
דמי ועלה בדעת' להביא קצת ראיה לומר דכ"י חתמ' אית
ביה חסובות דרבה בר רמתי דחמרי' בש"ס דנפל פתקא
חממיח כתוב בו כל הפורש יהא בנידוי כ"י ע"ג ועבדי
רבנן עוברת וחמקו לחתיבת הפתקא היהא ולא פראו עממס
ע"ס ו' ימיס הרי רכ"י הוח כחוליא בפה נדמי לבת קול
וח"כ ה"ג בל"ר חלף דהא ודאי ליתא ד"ל דלעולם הכ"י
לא חתיב כלל ומה שאמרו היינו טעמא שאוס דחמרו עכ"פ
ב"ר אל תעלה ככר בייטו בשפתותיהס וחמרו כל הפורש
כו' ככתוב בפתקא חלף דלגלויי מילתא חתבו את הדברים
ההתא בפתקא וח"כ אין ראיה לכ"י ודחייב זו מהכיון לתא
שהביא ל' רחייב' ה"ה' לש' הדין החלוין כהר"י שרוך
ה"י רכ"י הוי חתיבה כדבר מהא דמנן פ"ה חתמא חתולי'
כלי וכתוב עליו ק' קרבן כו' ר"ח' בולן סמות בני חרס
הס כו' וע"כ לא פלג' ר"י חלף חמס ד"ל סמות בני חרס
הן הא חס כתוב בפ' תרות' ובאופן אלא יוכל לומר אשמך
כו' נהיינו כגון אכתב פתקא והניחם סס וכתב פירות ח"ו
אל אנה זו תרות' כ"ע לא פנימי אע"ג דאין עדים ולא חייבינן
לחלק כ"ס אלף אחרית' הכתיב' לת מהני דודאי מהני ומ"כ
ולפי האמור אין ראיה זו חמפתק דה"ל דלא כתוב בפירות
תרותה כו' ודאי דחייב אכל לאו היינו טעמא שאוס
דכתיבה חתיבה היה חלף היינו טעמא שאוס דע"כ קרא
סס לתרופה ולתעאר בפיו נכתיבה זו לגלויי מילתא לעלתא
הוא וזה"ל רב"כ"י לחור לא חתמי כלל דדק גם מת"ס חתמי'
פ"ה ס' ר"ס ו"ל ועוד חתי אומר חתמי' כתב בכ"י חתי
פ' מורה הקבלתי ל"ס כו' חתינו כלום כיון אלא ביטא בשפתיו
כו' וע"ס חומיק' ידו חתי כאשר יד' הרוחה גם פוהריב"ל
ח"ח מ' ח"ח פסק חתי לענת כ"ס דאין בכ"י כלום ונמתייב
חמ"ס הר"ת ו"ל פ"ו דגדריס דמי אשכבס אלא לדבר פס
חבירו כו' דיותר לכתוב לו ע"י כתב יע"ג גם בסי' ח"ה כתב
כו' יע"ג גם עיין דהרב דבר תפא יכ"ו ח"י ס' ח"ט שהביא
להקת הפוסקים דמ"ל דכ"י אין בו חמס גם בסי' ג"ה חמסיס
דרב אגור חרס בכ"י ולא הוכיחו חפיו כלל דאין שום
חממית בחרס ההוא ורביז' ח"ס' מוהריט"ן ז"ל וכיוצא בו
יע"ג חכל הח' לער"ן דלכ"ר לא נפקא לן מידי דע"כ לא
המכינו כל הני רבנותא דאין בכ"י חמס כי חס דוקא לענת
ג"ס ובנועה וחרס דמי לשבועה דכתיב ביה חבטא והפלאה
חמ"כ בכ"ר דלא הוכיחו הכתוב בלשון גלישתמע חתיבה
הכריך להוכיחו בפה וח"כ י"ל דחפי' חס קלל בכ"י אפטר
דחייב וכאלו קלל בפה חלף וכת"ס חרן השוול סי' וח"כ
עדין חמפק בחקומו עומד ואף כי ראיית' לחרן הקידוש ז"ל
בא"ה ס' ק"ר ס"ק ה' אכתב ו"ל חפי' כתב בכ"י לומר
איכתוב ולעדים שיחתמו לא יכתבו ולא יחתמו עד שיחשו
חפיו בין שהוא סקח בך אשתתק ובין סתבר ואינו חתמ'
בין אינו אומע וחיינו סתבר ויט סכסירין כשחתק כו' יע"ג
זין זה אראו פתח חמ"ס פ' מי אחריו חתיב כתב חמס
לחמה

מה שכתב לומר אם לאו כו' חס הכי כ"ל מה על גמקבו
סס ויגת והיינו רבוליה קרא יתא הוח סלחב דסס כסס
חקרא דונוקב סס ה' נכסח לן ח"כ נמלח דסלחב קר' יתירא
הוח וח"כ ה"ל סה ת"ל נכקבו סס חג פת"ל בלחודיה
והא חמטע ה"ל רבוליה קרא יתירא הוח חלף ודאי זה
חמס וכל דשיקר קוסית הא"ס היה חמילת ה' בלחור חיות'
וכ"ו היכך דעמו ח'
גם הרב יד אהרן יכ"ו הביא תי' הרב לח"ת ז"ל וכתב
סלה וטעמה כוכל לומר בדעת רבינו דר' חמס
ב"ר יצ"י פלג חתמ' דברייתא דר' חמס בר"י דריס לכולהו
סוק קרא רבנכו סס יתמ' חמס יתירא דר"ג לתקלל חביו
חתיבת נכקבו דריס לער סיברך סס החיורח כסס חן
ככנייסיס רבנכו סס חמטע בין כסס חמממות ובין כינייסיס
אבל חמח דברייתא ס"ל רבוליה קרא קבריס ליה לנס כסס
ח"כ חקלל חביו כסס ע"ג בהכרח לית' דלא ס"ל כר"ת
ב"ר יוסי וחר"ת ז"ל ס"ל כדעת ר"ת ב"ר יוסי זה ת"ר סי'
גלע"ד ק"ל דמי חכמינו . בתגר זה לומר דר"ת בר"י פלג
חמח דברייתא וכי תיחא דהיינו טעמיה כדי לחרן קוסית
חרן ז"ל חלף בלאו הוי חתיב קו' חרן ע"פ תי' הרב לח"ת ז"ל
והוא דלמלס דר"ת בר"י ונתח דברייתא לח פלגי חחרוי חלף
דהחח דברייתא נפקא ליה עד סיברך סס כסס דהיינו חפי'
בכיעי מחרור וכתב נכקבו ור"ת כר"י הוי' לו דלו יהא
דמחרר קרא לומר דכיעין עד סיברך סס כסס כדעת חמח
חמס ק"ל חמילת סס יתירא הוח ונחיה לי חתיף לחקלל
חביו הוח חמח וזה"ל דחמח דברייתא כר"ת בר"י ס"ל וחס
כו' הר"ת ז"ל סק כטלבו וחתי אפיר חה אשקח דאפילו
בכיעי חתיב כו' ח"כ ל' ל' הרב יכ"ו להפלג ביניה בין חמח
נכק ר"ת בר"י ז"ל חורך וכן כראה לצ"ד לקיק דבר זה
חחרוי ר"ת ז"ל אכתב חרף ל"ו ד"ה סס כסס עגון יכה פ'
חתי פ' חו קלל סס חתי פ' יע"ג ד"ל חחרוי ז"ל חס ר"ל
דכות סס כסס דהיינו סס החיורח לנס החיורח כן ה"ל
יכה יוסי חתי יוסי דזה הוח הכיעי חס החיורח חלף ודאי
חחרוי בלחניה ונק' חילת פ' כונתו רבוליה לומר דסס כסס
דנקט הא"ס לאו לחמח סס החיורח סס החיורח חלף
חסי' בכיעי חתיב ועלה קחמ' חחולל דלפינן לה חחרר
קרא למכתב נכקבו חלף חר"ת בר"י הוי' לו דמ"ס חילת סס
יתירא ותיף דחילטרין לתקלל חביו דוק ועוד ק"ל ברברי
הרב הג' חחיה חחיו דרבינו סחרי חחרוי דכפתח חחרוי
סחח לומר דחתיורח חרב לח"ת יתייבב זה ובכלל דבריו יחא
גידון ברבר חחר להיכך דריו הרחאניס וחחר חתי חחיה
לייבב הכל קרוב לחי' הרב לח"ת ז"ל והוח דמ"ל להר"ת ז"ל
דהחח דברייתא דריס לכוליה קרא רבנכו סס לרשא
סס כסס ור"ת בר"י ס"ל דהך קרא לתקלל חביו כוח דחמח
עוד חקללו כסס חמיה דייק ר"ת בר"י דוקא בחקלל חביו
חלף דלא חתייב כי חס דוקא עד חקללו כסס חגב כסברך
חתי ה' לא כיעין עד סיברך סס החמח כסס החמח חלף
חפי' בכיעי חתיב חמס חחרו וגדולת ית' חמ' וכן חחוקק
בלשון דנקט ר"ת בר"י לומר על חקלל חביו וחמו חחיו
חתיב על חקללס כסס דהיינו לומר דוקא בחביו כיעין סס
החיורח חמ"כ בחרך חתי ה' בחמור ונמלח לפ"ו דהר"ת
ז"ל כר"ת בר"י ס"ל בכל דבריו דוק
חתי טעמה חיהר חמסין לחה אשחל חרן ח'
דמס חר"י ז"ל על חמחי' דהסברך חתי חייב עד
סיברך חלחס דר"ל חחר חתי חס חלף חס לא חכיו
סס חפיו חלף חמס ז"ל חפי' חחר וברכו פמור יע"ג
אין להביא ראיה לזון חחר חחר זה לפטורח ככ"ס וק"ו
חמ"ס חר"י ז"ל ד"ל דחתי חמס דחמקיה קרא וחחר

למטה מי הרי הגעו בטל עד שימטו את קולו ש"ח למטר
כתוב ולמים החתו ודייקין קולו. לאסוקי זה חרוב כהנא
דאמר חרש איכול לדבר. מתוך הכתב בותבין ומותין גט
לאשתו יע"ג וכבר הארכתי בקונטרס מה שזכרתי יתברך
הש ונמינת האריכות לא תעלנו פנעם תורת בדין ועין
בהר"ב גט פשוט אל כמי' הל"ל שהסכים בדעיבד מהני והרב
פ"ה לא כמי' הגו הפלה דאפילו בדעיבד ואפילו במקום
פיעין לא מהני חידו כ"י לכל הכז בדברי טרן אל יע"ג
וא"כ תחננו נקח לנ"ל לומר דאין בכ"י תחננו ופטור ועטיר
הוא טענתא דרמי אכתיפיה. רחמנא ובחכ"ג וק"ו הוא
דהשתא חס לעגנא דהשתא דבכחה תקומות חזינא דאקילו
בה רבנן וחכ"ג פתב הפר"ח אל דאפילו במקום עיגון לא
מהני כ"י. כ"ג וק"ו בנ"ל דאין לחייבו מיתה פנעם הך
כתיבה דדאי דלאו כמובין קללה כפה נהשב תחנננו גט את
זו ראיתי אפי' הדוחה טעויה לתות דדייה גמורה בחומר
אלי מה זו ראיה דע"כ לא אמרי' דכ"י לא מהני כי חס דוקא
לניסין לעיני שוני אליה במקומה דהמברא נוטה דאין הקוסר
נחף העדים כמקום בעל כי חס דוקא כמאמרה בפיו או
בהרכבה דמראה בגופו חבל כ"י דאין מראה בגופו דדאי
דלא מהני דאפסר דלעורה קא תכונן או אפסר דלשוק
עסה כן או לאו סי' ולא כתפון. לאו ייכוהו אליה תחנננו הכי
דדאי הוא דאמרי' דכ"י בניסין לא מהני ובחכ"ג הרב"ג אל
במי' הגו פ"ק כ"ו די"ר ריש ע"ד יע"ג באורח חכ"ג בנ"ל
דלא סיין לומר כל הגי מילי דהברותא כלפי שאיני מי חיב
דדאי דעדיין מסקו אל טרן איוני חבי איחיה במקומה הוא
דיל"ד רכ"ג כה"ג דכ"ד דהוי כמובין כפה תלח חייב. וכי
תיחא נלך. לפ"י טרן אל בחכ"ג סי' פ"ה ו"ל בס"קג' הכותב
בד"ת חכ"ג שחינו קורא לריין לברך בהרהר בר"ת אין
לריין לברך ע"כ וכן הלח אל"ה דה"ל בכתובה ירי קדשו
דיש זכר לדבר לחייבו תהן מסקא דאשתע פניה רהו"ל כתבשה
וכקורא בתורה בע"פ ולבסוף פקב דאינה רחיה העלמיה
ואין ולא ורפיה בדי עכ"ל ולא פירש טעם לרחיה ולי חבי
עבדו כ"ל דהיינו שפחא דודאית לדין לריין כמ"ל מלי אירחה
בהרב ט"ו אל יע"ג דהסכים לומר דמ"ל דעת ד"ת דלריין
לברך דהיינו דוקא שמוכח חפיו קלת תיבות כרי להכלל
מברכה לבטלה יע"ג הרי דדין זה אכתב טרן אל לא קיטא
לחשקא דכ"ע הוא וכיון שכן פס"ה כתב לי חננא חארי' סי'
דאין להביא ראיה לג"ד והדין עמו ככנ"ג

תלח ליכא וכי תיחא דאף דליכא כ"י חס הוא לריעותא
דהיינו כער דחבריה אפ"ה מחייב. הא ודאי תיחא דה"ל
דהר"ח ז"ל בה' סנהדרין פ' כ"ו סמך דלוינו סיבבי חס ער
שיקלגס כמס הרי דענין תרתי לריעותא ועוד דחס תיחא
דאפי' אלף קללס כי חס נכ"י לחייב תחנננו כער דחבריה
א"כ ק' דאי הכי כשהק' כמ"ס דניחא דבמובין אש"ל דחמני
ליה במלקות ובמקלל חבירו כמס דעבד תרתי לא תמני ליה
במלקות הו"ל לתרץ ולומר וכי לא סגי בלאו הכי וכלל
מקלל חבירו בכ"י דליכא מובין אש"ל שרי לא האלוא כמס
דמי ליכא כי חס כער דחבריה ואפ"ה מחייבו ח"ג כמס
שחבירו הזכיר את הכס יח' ובמאמרו הזכרת ה' חפי חבירו
קלל את חבירו דבזה ליכא הולאת אש"ל וחפ"ה מחייב
מלקות ח"כ הרי לך דהאי דמקלל חבירו כמס לאו פנעם
דאיכא תרתי לריעותא אלף חפילו דאיכא חרש מחשבוש"ה
המקמיין קרא דחס לא תמנור לעשות במקלל חבירו. כמס
ולא במוכח אש"ל ונ"ל ח"כ ח"כ ק"ל להמקמן ומה גס דהתרחק
למה לא חרף כה"ג אל ודאי זה עורה דהיינו שפחא דמקלל
חבירו כמס וגס מקלל אביו וחמו כמס דחייבים היינו דיקא
למובין כפה אבל חס לא הולית כפה בין אשתא ש"ג
מחבירו וקלל בין אשתא הקללה נכ"י כמון דידן דפשיטא
דפטור מחנננו דרמי רחמנא עליה זה היה לנע"ד לרונ בנ"ר
ח"כ מובין דא"ס לטעורא והאלהים החיה את עיני ורחימי
דפשיעות מפק הלן בגקל הוא כפשוטו דליה כמאמרה בניחא
מחלבה והוא כמאמרה דבדין טרן האולל סי' אכתב חס
הוא חייב כמאמרה הכתוב בתורה וכוננו רבניה. בודאי
דבמור דלחייבו מיתה על כורחין לריין עדים והתראה וכן
מסק הר"ח בה' תמריס פ"ה דין ח' ו"ל המקלל אביו ואמ
במקל בו' וריין עדים והתראה כמאר כל מחייבי טענת
ב"ר יע"ג הרי דעכ"פ כדילחייבו מיתה במקלל אביו. וחננ
לריין עדים והתראה ועיקר דיני התראה כער פירש לט
ה"ח ז"ל כער יתחייב על ידי התראה ובחיה חוסן יהיה
פ"י"ב דין ב' ו"ל וכיכר חתריין בו חומרים על 'סרות נאוו אל
תגעה און עזירה היא וחייב חתה עליה מיתה כ"ל חא
מלקות חס פירש פטור וכן חס חתק או הרבין פירש
פטור וחפ"ה חתך יורש חני פטור ער שחיר עלמו לפימה
ויאמר ע"פ כן חני עושה וחא"כ יהיה ע"כ וכתב טרן פ"ג
ז"ל ח"ל וכן חס חתק דלבעיין שיתיר פכחו למיתה ועוד
דתיחא ס' חלו הן הגרפין חתרונו ושחן כו' ער והב"ג
למיתה דחלקות במקום מיתה עומר יע"ג הרי קדמתא רכרי
מתחייב מיתה לריין שיתיר עכמו כפי' למיתה ואי לא לא

וחתמר שכן יחזי חתן ככ"י במתי פסקין חס חיירי ארשא
העדים כתב פשתא קללה לאביו וז"ל אל חטעה כן שון
עבירה היא וחייב עליה מיתה ב"ר וח"ל ע"מ כן חני עושה
הא לא לריכא לעיתר דעל דבורי חתמר ע"ת כן חני עושה
הוא ללכר דהשת התיחה דהו"ל כאלו קללו כפה תלח ונחף
דכ"י לא נחשת חטעה פ"ח טענת אסתותי טוול נלכר וחייב
מיתה על כן וח"כ אי חיירי כה"ג פשיטא דחצי טחייב הוא
בלי מסק וכי תיחא דחיירי דחמק או הרבין בראשו ברחימה
דחשתמו דחינו עושה חשון סהתראה וז גס בזה נלע"ר
דפשיטא ופשיטא דפטור הוא לעמרי דהשתא חס כמאמרה
או הרבין בראשו וחא"כ עבד טענה גחור דליכא לאסתסוקי
ביה עכ"ל כיון אלף חתיר עלמו למיתה כמי' חפ"ה פטור
עכ"ג וק"ו בנ"ל דאיכא לאסתסוקי בכ"י אי דמיא לעשה
והוי כמובין חפיו או לא דפשיטא דכיון דבשעת ההתראה
בתי מסק או הרבין בראשו ח"ג דחא"כ סייש לכתוב כל
מה פעלה ברעתו הרע לחרף ולקלל את חניו בכ"י דפשיטא
וכפשיטא דפטור גמור סיקרין ואין לחייבו מיתה על כן כנלע"ר

(207) גמולתא
מ"ג י"א